

POLSKA

Raport roczny dotyczący działań zmierzających do osiągnięcia równowagi pomiędzy zdolnością połowową a wielkością dopuszczalnych połowów za okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2023 r.

Wprowadzenie

Zgodnie z art. 22 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1380/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa, zmieniającego rozporządzenia Rady (WE) nr 1954/2003 i (WE) nr 1224/2009 oraz uchylającego rozporządzenia Rady (WE) nr 2371/2002 i (WE) nr 639/2004 oraz decyzję Rady 2004/585/WE – zwane dalej „rozporządzeniem (UE) nr 1380/2013”, państwa członkowskie Unii Europejskiej są zobowiązane przekazywać Komisji Europejskiej do 31 maja każdego roku sprawozdania na temat równowagi pomiędzy zdolnościami połowowymi swoich flot a swoimi uprawnieniami do połowów.

I. PODSUMOWANIE RAPORTU

Na dzień 31.12.2023 r. polska flota rybacka liczyła 824 statki rybackie (wraz ze statkami połowiącymi na Zalewach: Wiślanym i Szczecińskim). Łączna zdolność połowowa tych statków wynosiła 35 476,33 GT i 83 869,92 kW. Polskie rybołówstwo generalnie dzieli się na dwa podstawowe sektory: rybołówstwo bałtyckie (zaangażowana jest zdecydowanie przeważająca część floty) oraz rybołówstwo dalekomorskie.

Podstawowymi gatunkami poławianymi przez polskich rybaków w Morzu Bałtyckim są: szprot, śledź i ryby płaskie. Do głównych gatunków poławianych przez polskie statki dalekomorskie należą: ostrobok, błękitek i makrela.

Polska od dnia przystąpienia do Unii Europejskiej ściśle przestrzega zasad systemu, dotyczącego bilansowania wprowadzanej i wycofywanej z rybołówstwa zdolności połowowej, aktualnie określonego w art. 23 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013.

II. Opinia nt. równowagi pomiędzy zdolnością połowową a zasobami

Wyniki wskaźników biologicznych (za okres 2021-2023), technicznych (za okres 2021-2023) i ekonomicznych (za okres 2020-2022) dotyczących poszczególnych segmentów floty bałtyckiej, które zostały przedstawione w rozdziale VIII. Sekcja F *Oszacowanie i dyskusja na temat wskaźników równowagi* niniejszego raportu wskazują, że:

- segment VL0008PG – statki o długości całkowitej do 8 metrów, poławiające netami i innymi narzędziami biernymi (*do 2021 r. występował zakres długości do 10 m*) – jest niezrównoważony,
- segment VL0812PG – statki o długości całkowitej od 8 do 12 metrów, poławiające netami i innymi narzędziami biernymi (*do 2021 r. występował zakres długości od 8 do 10 metrów*) – jest niezrównoważony,
- segment VL1218DFN – statki o długości całkowitej od 12 do 18 metrów, poławiające netami – jest nierozważony,
- segment VL1218DTS – trawlery denne o długości całkowitej od 12 do 18 metrów (*segment uległ likwidacji w 2022 r.*) – jest nierozważony ,
- segment VL1218TM – trawlery pelagiczne o długości całkowitej od 12 do 18 metrów (segment wyszczególniony w 2020 r.) – jest zrównoważony / bliski zrównoważenia,
- segment VL1824TM – trawlery pelagiczne o długości całkowitej od 18 do 24 metrów – zrównoważony / częściowo zrównoważony,

- segment VL2440TM – trawlerzy pelagiczne o długości całkowitej od 24 do 40 metrów – jest zrównoważony / bliski zrównoważenia .

Zgodnie z art. 22 ust. 4 ww. rozporządzenia (UE) nr 1380/2013, opracowany został plan działania dla segmentów floty bałtyckiej, w stosunku do których stwierdzono strukturalną nadwyżkę zdolności. Plan działania stanowi integralną część niniejszego raportu i znajduje się w rozdziale IX.

III. SEKCJA A

Opis floty rybackiej

Polskie rybołówstwo generalnie dzieli się na 2 podstawowe sektory:

- **rybołówstwo bałtyckie** (zaangażowana jest zdecydowanie przeważająca część floty),
- **rybołówstwo dalekomorskie**.

Polska flota bałtycka na dzień 31.12.2023 r. liczyła 822 statki rybackie. Łączna zdolność połowowa tych statków wynosiła 15 913,33 GT i 62 869,92 kW. Flota ta obejmuje statki rybackie operujące na wodach Morza Bałtyckiego oraz morskich wodach wewnętrznych, w tym na Zalewach Wiślanym i Szczecińskim.

Polska flota dalekomorska na dzień 31.12.2022 r. liczyła 2 statki rybackie. Łączna zdolność połowowa tych statków wynosiła 19 563,00 GT i 21 000,00 kW. Flota dalekomorska obejmuje statki rybackie operujące wyłącznie na wodach poza Morzem Bałtyckim oraz poza wodami wewnętrznymi RP.

Rodzaje wykonywanego rybołówstwa

Rybołówstwo bałtyckie

Podstawowymi gatunkami ryb poławianymi przez polskich rybaków w Morzu Bałtyckim są: szprot, śledź i ryby płaskie. Spośród podstawowych gatunków bałtyckich istotne dla polskich rybaków (szczególnie dla floty przybrzeżnej) są połowy storni. W dużym stopniu na dochody polskich rybaków wpływają połowy ryb pelagicznych (szproty i śledzie). W 2023 r. połowy na Morzu Bałtyckim wynosiły: dorsza (podobszary 22–32) – 148,3 ton, szprota – 60 178,3 ton, gładzicy – 183,9 ton, śledzia zachodniego (podobszary 22–24) – 47,4 ton, śledzia centralnego (podobszary 25–27, 28.2, 29 i 32) – 19 479 ton, troci – 13 185 sztuk, oraz storni – 6 794 tony.

Rybołówstwo dalekomorskie

Głównymi rejonami prowadzenia połowów przez statki dalekomorskie były wody pod jurysdykcją Wielkiej Brytanii i Irlandii oraz wody międzynarodowe zarządzane przez Regionalną Organizację ds. Zarządzania Rybołówstwem na Południowym Pacyfiku (SPRFMO). Do głównych gatunków poławianych przez polskie statki dalekomorskie na ww. łowiskach należą: ostroboki, błękitki oraz makrele. Przyznawane Polsce kwoty dalekomorskie były wykorzystane poprzez połowy bądź wymianę kwot. Polski sektor dalekomorski korzysta z możliwości pozyskania dodatkowych kwot połowowych gatunków pelagicznych, na których połowach w szczególności jest skoncentrowany, w drodze wymian międzynarodowych. Wymianie międzynarodowej podlegają kwoty połowowe gatunków, które są zbyt niskie i nie pozwalają na ekonomiczne prowadzenie działalności połowowej ukierunkowanej na te gatunki. Do głównych państw, z którymi Polska w 2023 r. prowadziła wymiany kwot połowowych zaliczają się: Holandia, Francja, Hiszpania, Łotwa i Niemcy. Szanse dla rozwoju polskiej floty dalekomorskiej zależą od wielkości możliwości połowowych na łowiskach dalekomorskich, do których Polska posiada prawa połowowe i ewentualnych nowych obszarów połowowych czy nowych możliwości połowowych. W 2023 r. połowy dalekomorskie wyniosły łącznie ok. 66,9 tys. ton.

Zmiany we flocie rybackiej

Zmiany we flocie rybackiej, z uwzględnieniem jej podziału na flotę bałtycką i flotę dalekomorską, przedstawia poniższa tabela.

Zmiany we flocie rybackiej wg stanu na dzień 31.12.2023 r.

	Stan na 31.12.2022 r.			Stan na 31.12.2023 r.			Zmiana		
	GT	kW	Liczba statków	GT	kW	Liczba statków	GT	kW	Liczba statków
Łącznie	35 179,87	84 312,52	824	35 476,33	83 869,92	824	+ 296,46	- 442,60	bez zmian
Flota dalekomorska	19 154,00	21 000,00	2	19 563,00	21 000,00	2	+ 409	bez zmian	bez zmian
Flota bałtycka	16 025,87	63 312,52	822	15 913,33	62 869,92	822	- 112,54	- 442,60	bez zmian

W porównaniu do stanu na koniec 2022 r. liczba statków rybackich polskiej floty nie zmieniła się na koniec 2023 r. Pomimo tego, że liczba statków rybackich we flocie bałtyckiej na koniec 2023 r. była taka sama jak na koniec roku ubiegłego (822 statki rybackie), to jej zdolność połowowa uległa zmniejszeniu o 112,54 GT i 442,60 kW. Wpływ na tę sytuację miało m.in. wprowadzenie do wykonywania rybołówstwa komercyjnego statku rybackiego o pojemności brutto mniejszej o 44% i mocy silnika mniejszej o 35 % niż statek wycofany, w miejsce którego statek ten został wprowadzony. Dodatkowo w przypadku dwóch statków rybackich nastąpiło znaczne ograniczenie mocy silnika (o ponad 65 % każdy).

Liczba statków rybackich we flocie dalekomorskiej również nie uległa zmianie w odniesieniu do roku poprzedniego (2 statki rybackie), jednakże zdolność połowowa tej floty zwiększyła się o 409 GT w związku z przeprowadzeniem prac modernizacyjnych na jednym z tych statków.

IV. SEKCJA B

Wpływ programów redukcji nakładu połowowego na zdolność połowowa floty

W grudniu 2023 r. przeprowadzony został pierwszy nabór wniosków o dofinansowanie na realizację operacji *złomowania statku rybackiego* albo *przekwalifikowania statku rybackiego* w ramach działania Trwale zaprzestanie działalności połowowej w zakresie Priorytetu 1. Wspieranie zrównoważonego rybołówstwa oraz odbudowy i ochrony żywych zasobów wodnych objętego programem Fundusze Europejskie dla Rybactwa na lata 2021-2027). Pomoc finansowa w ramach ww. działania ma być przyznawana po spełnieniu warunków określonych w art. 20 rozporządzenia (UE) 2021/1139¹.

W okresie sprawozdawczym nie wycofano żadnego statku rybackiego w ramach ww. działania i dotychczasowy limit zdolności połowowej dla polskiej floty rybackiej nie uległ zmniejszeniu.

Wynikiem wdrażania działania w ramach trwałego zaprzestania działalności połowowej, o którym mowa w art. 34 rozporządzenia (UE) nr 508/2014², w okresie 2016 – 2018, trwale wycofano z wykonywania rybołówstwa komercyjnego 46 statków rybackich, o łącznej zdolności połowowej 1 069,65 GT i 3 299,00 kW. Jednocześnie należy stwierdzić, że nie były wdrażane działania na rzecz trwałego zaprzestania działalności połowowej w odniesieniu do segmentów floty, które obejmują statki rybackie prowadzące ukierunkowane połowy dorsza atlantyckiego ze wschodniej części Morza Bałtyckiego, dorsza atlantyckiego z zachodniej części Morza Bałtyckiego lub śledzia atlantyckiego z zachodniej części Morza Bałtyckiego, o których mowa w art. 8a rozporządzenia (UE) 2016/1139³.

Zgodnie z art. 34 ust. 5 rozporządzenia (UE) nr 508/2014, limit zdolności połowowej polskiej floty rybackiej, określony w załączniku II do rozporządzenia (UE) nr 1380/2013, uległ zmniejszeniu o 1 069,65 GT i 3 299,00 kW.

Zmiany w limicie zdolności połowowej polskiej floty rybackiej.

Zdolność połowowa trwale usunięta z rejestru floty rybackiej UE w związku z realizacją trwałego zaprzestania działalności połowowej, zgodnie z art. 34 rozporządzenia (UE) nr 508/2014			
rok	liczba statków	GT	kW
2016	33	865,24	2 643,20
2017	8	166,78	505,00
2018	5	37,63	150,80
Łącznie	46	1 069,65	3 299,00
Limit zdolności połowowej polskiej floty rybackiej określony w załączniku II do rozporządzenia (UE) nr 1380/2013			
		GT	kW
		38 270,00	90 650,00
Limit zdolności połowowej polskiej floty rybackiej pomniejszony o zdolność połowową trwale usuniętą z rejestru floty rybackiej UE			
		GT	kW
		37 200,35	87 351,00

¹ rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1139 z dnia 7 lipca 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury oraz zmieniające rozporządzenie (UE) 2017/1004 (Dz. Urz. UE L 247 z dnia 13.07.2021, str. 1).

² rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenia Rady (WE) nr 2328/2003, (WE) nr 861/2006, (WE) nr 1198/2006 i (WE) nr 791/2007 oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1255/2011 (Dz. Urz. UE L 149 z dnia 20.05.2014, str. 1).

³ rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1139 z dnia 6 lipca 2016 r. ustanawiające wieloletni plan w odniesieniu do stad dorsza, śledzia i szprota w Morzu Bałtyckim oraz połowów eksploatujących te stada, zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 2787/2005 i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1098/2007 (Dz. U. L z 15.07.2016, str. 1).

V. SEKCJA C

Zgodność z systemem entry/exit i z limitem zdolności połowowej floty

Polska ściśle przestrzegała w okresie sprawozdawczym zasad systemu, dotyczącego bilansowania wprowadzanej i wycofywanej z rybołówstwa zdolności połowowej, zgodnie z art. 23 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013.

Zdolność połowowa polskiej floty rybackiej wpisanej do rejestru statków rybackich na dzień 31 grudnia 2023 r. wynosiła **35 476,33 GT** i **83 869,92 kW**.

Stosownie do art. 22 ust. 7 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013, zdolność połowowa polskiej floty rybackiej, określona w rejestrze statków rybackich, w żadnym momencie nie przekraczała limitu zdolności połowowej ustalonego dla Polski w załączniku II do tego rozporządzenia (38 270 GT i 90 650 kW), oraz tego limitu po jego pomniejszeniu o zdolność połowową trwale usuniętą w związku z realizacją działania w zakresie trwałego zaprzestania działalności połowowej (37 200,35 GT i 87 351,00 kW).

VI. SEKCJA D

Podsumowanie silnych i słabych punktów systemu zarządzania flotą

Plany polepszenia systemu zarządzania flotą

Informacje na temat poziomu zgodności z instrumentami dotyczącymi polityki flotowej

Polska w pełni realizuje wynikające z prawa unijnego ograniczenia w zdolności połowowej floty dotyczące bilansowania wprowadzanej i wycofywanej z rybołówstwa zdolności połowowej. Określona w rejestrze statków rybackich zdolność połowowa polskiej floty rybackiej w żadnym momencie nie przekraczała limitu zdolności połowowej ustalonego dla Polski w załączniku II do rozporządzenia (UE) nr 1380/2013, oraz tego limitu po jego pomniejszeniu o zdolność połowową trwale usuniętą w związku z realizacją działania w zakresie trwałego zaprzestania działalności połowowej.

Istotnym elementem systemu zarządzania polską flotą rybacką jest użytkowany rozbudowany system informatyczny. W skład tego systemu informatycznego wchodzi centralna baza danych zawierająca informacje niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania administracji rybackiej i wykorzystywania ich do kontroli wykonywania rybołówstwa. System uwzględnia zależności między procedurami związanymi z rejestracją statków, wydawaniem licencji i zezwoleń połowowych, rejestrowaniem i rozliczaniem połowów oraz posiada blok statystyczny umożliwiający generowanie szerokiego zestawu raportów. Dodatkowo posiada moduł umożliwiający wprowadzanie do bazy danych raportów elektronicznych wysyłanych zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1224/2009⁴ oraz z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 404/2011⁵. System ten zbudowany został w nowoczesnej technologii informatycznej, zapewniającej między innymi większą funkcjonalność i szybkość działania oraz możliwość dostępu dla wszystkich uprawnionych użytkowników za pomocą sieci Internet. W 2015 r. wprowadzono do

⁴ rozporządzenie Rady (WE) nr 1224/2009 z dnia 20 listopada 2009 r. ustanawiającego wspólnotowy system kontroli w celu zapewnienia przestrzegania przepisów wspólnej polityki rybołówstwa, zmieniające rozporządzenia (WE) nr 847/96, (WE) nr 2371/2002, (WE) nr 811/2004, (WE) nr 768/2005, (WE) nr 2115/2005, (WE) nr 2166/2005, (WE) nr 388/2006, (WE) nr 509/2007, (WE) nr 676/2007, (WE) nr 1098/2007, (WE) nr 1300/2008, (WE) nr 1342/2008 i uchylające rozporządzenia (EWG) nr 2847/93, (WE) nr 1627/94 oraz (WE) nr 1966/2006 (Dz. Urz. UE L 343 z 22.12.2009 r., str. 1, z późn. zm.).

⁵ rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 404/2011 z dnia 8 kwietnia 2011 r. ustanawiające szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 1224/2009 ustanawiającego wspólnotowy system kontroli w celu zapewnienia przestrzegania przepisów wspólnej polityki rybołówstwa (Dz. Urz. L 112 z 30.4.2011, str.1-153).

dotychczas użytkowanego systemu nowy „moduł naruszeń” umożliwiający ewidencjonowanie w systemie naruszeń dokonywanych przez polskie jednostki rybackie oraz udokumentowanie całego postępowania administracyjnego, jakie przeprowadza się w danej sprawie.

Od 2009 r. rozpoczęło się pełne użytkowanie nowoczesnego satelitarnego systemu monitorowania statków rybackich VMS (vTrack), który w 2023 r. funkcjonował prawidłowo.

Od stycznia 2011 r. wdrożono System Elektronicznej Rejestracji i Elektronicznego Raportowania (ERS-vCatch) umożliwiający elektroniczne raportowanie dokumentów połowowych, wyładunkowych zgodnych z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1224/2009 oraz rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 404/2011. Na wszystkich polskich jednostkach o długości całkowitej większej od 12 m, wykonane zostały prace umożliwiające elektroniczną rejestrację i raportowanie działalności połowowej, deklaracji wyładunkowej/przeładunkowej drogą elektroniczną. W 2023 r. wszystkie połowy prowadzone z tych statków były rejestrowane w drodze wypełniania dzienników elektronicznych.

Wdrożony w 2011 r. automatyczny system uprzednich zgłoszeń bazujący na wiadomościach SMS, w 2023 r. działał prawidłowo. Dane przesyłane z jednostki rybackiej były automatycznie umieszczane w czasie rzeczywistym w jednej bazie danych, do której możliwy jest dostęp inspektorów poprzez sieć Internet.

Warunkiem efektywnego zarządzania flotą rybacką jest zapewnienie równowagi pomiędzy możliwościami połowowymi, a dostępnymi żywymi zasobami morza. W związku z czym, w najbliższej perspektywie, decydujące będzie dostosowanie wielkości i struktury floty do przysługujących Polsce uprawnień połowowych. Zarządzanie w obu obszarach, oparte jest na przepisach prawa unijnego oraz ustawy z dnia 19 grudnia 2014 r. *o rybołówstwie morskim*.

VII. SEKCJA E

Informacje na temat zmian procedur administracyjnych w stosunku do zarządzania flotą

W zakresie rybołówstwa morskiego w 2023 r. zakończyły się prace legislacyjne nad:

- rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 lutego 2023 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie wymiarów i okresów ochronnych organizmów morskich oraz szczegółowych warunków wykonywania rybołówstwa komercyjnego (Dz. U. poz. 362).

Nowelizacja rozporządzenia stanowiła realizację zapisów rozporządzenia Rady (UE) 2023/194 z dnia 30 stycznia 2023 r. w sprawie ustalenia w odniesieniu do niektórych stad ryb uprawnień do połowów na 2023 r. mających zastosowanie w wodach Unii oraz – dla unijnych statków rybackich – w niektórych wodach nienależących do Unii, a także ustanowienia na lata 2023 i 2024 takich uprawnień do połowów w odniesieniu do niektórych stad głębokowodnych (Dz. Urz. UE L 28 z 31.01.2023, str. 1). Zgodnie z przedmiotowymi przepisami zabronione było prowadzenie komercyjnych połowów węgorza europejskiego, na wszystkich etapach jego życia. Ww. przepisy określały, na obszarze Morza Bałtyckiego, że zakaz obowiązywał od dnia 1 października do 31 grudnia 2023 r. oraz przez dodatkowy trzymiesięczny okres, który był określany przez każde państwo członkowskie w okresie od 1 marca do 31 sierpnia 2023 r. Polska zdecydowała, że okres dodatkowych trzech miesięcy obowiązywał będzie od dnia 1 marca do dnia 31 maja na obszarze, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2014 r. o rybołówstwie morskim i na obszarze zachodnich wód wewnętrznych, co w połączeniu z ustalonym w przepisach unijnych okresem oznaczało sześć kolejnych miesięcy zakazu połowów węgorza. Na obszarze wschodnich wód wewnętrznych okres ochronny węgorza obowiązywał będzie od dnia 1 marca do dnia 31 marca oraz od dnia 1 czerwca do dnia 31 lipca, oraz od dnia 1 października do dnia 31 grudnia;

- rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 26 maja 2023 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie wymiarów i okresów ochronnych organizmów morskich oraz szczegółowych warunków wykonywania rybołówstwa komercyjnego (Dz. U. poz. 1037). Rozporządzenie wprowadziło obowiązek sortowania śledzi lub szprot złowionych lub przyłowionych w okresie od dnia 1 maja do dnia 31 sierpnia przed rozpoczęciem ich wyładunku;

- rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 lipca 2023 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie wysokości kar pieniężnych za naruszenia przepisów o rybołówstwie morskim (Dz. U. poz. 1498).

Nowelizacja stanowiła, co do zasady, konsekwencję wprowadzenia ww. obowiązku sortowania śledzi lub szprot złowionych lub przyłowionych w okresie od dnia 1 maja do dnia 31 sierpnia przed rozpoczęciem ich wyładunku. W ramach przedmiotowej nowelizacji wprowadzone zostały kary pieniężne za nieprzestrzeganie wyżej wspomnianego obowiązku, jak również za naruszenie warunków umożliwiających stosowanie wyjątków określonych w art. 7 ust. 2 oraz 4 rozporządzenia Rady (UE) 2022/2090 z dnia 27 października 2022 r. ustalającego uprawnienia do połowów na 2023 rok w odniesieniu do niektórych stad ryb i grup stad ryb w Morzu Bałtyckim oraz zmieniającego rozporządzenie (UE) 2022/109 w odniesieniu do uprawnień do połowów w innych wodach. W ramach tej samej nowelizacji rozporządzenia w sprawie wysokości kar pieniężnych za naruszenia przepisów o rybołówstwie morskim wprowadzone zostały również kary pieniężne za nieprawidłowe oznakowanie narzędzi połowowych;

- rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 października 2023 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie kryteriów, na podstawie których Główny Inspektor Rybołówstwa Morskiego dokonuje oceny wagi stwierdzonego naruszenia przepisów wspólnej polityki rybołówstwa (Dz. U. poz. 2332).

Nowelizacja stanowiła konsekwencję przeprowadzonego przeglądu kryteriów kwalifikowania naruszeń jako poważnych, w wyniku którego stwierdzono, że przyjęte progi kryterium dotyczącego „wartości osiągniętych korzyści finansowych powstałych w wyniku naruszenia przepisów wspólnej polityki rybołówstwa albo wartości rynkowej netto produktów rybołówstwa pozyskanych w wyniku naruszenia tych przepisów” stały się nieadekwatne do aktualnej sytuacji panującej w gospodarce. Niezbędne było zatem zaktualizowanie załącznika do ww. rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie kryteriów, na podstawie których Główny Inspektor Rybołówstwa Morskiego dokonuje oceny wagi stwierdzonego naruszenia przepisów wspólnej polityki rybołówstwa.

Oszacowanie i dyskusja na temat wskaźników równowagi

Na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW), Morski Instytut Rybacki – Państwowy Instytut Badawczy w Gdyni (MIR–PIB) dokonał obliczeń poniższych wskaźników równowagi w odniesieniu do każdego segmentu polskiej floty bałtyckiej, oraz sporządził ocenę równowagi pomiędzy zdolnościami połowowymi, a uprawnieniami do połowów, w odniesieniu do każdego segmentu polskiej floty rybackiej na przestrzeni trzech kolejnych lat, oraz sporządził plan działania dla segmentów floty, w stosunku do których stwierdzona została strukturalna nadwyżka zdolności;

1. Wskaźniki biologiczne za okres 2021–2023:

- *wskaźnik zrównoważonego odłowu (sustainable harvest indicator),*
- *wskaźnik zagrożonych stad (stocks at risk indicator).*

2. Wskaźniki ekonomiczne za okres 2020–2022:

- *wskaźnik zwrotu z inwestycji (ROI) a druga w kolejności najlepsza opcja wariantowa (Return of Investment (ROI) vs. next best alternative),*
- *wskaźnik stosunku dochodu bieżącego do dochodu stanowiącego próg rentowności (CR/BER) (ratio between current revenue (CR) and break-even revenue (BER)).*

3. Wskaźniki techniczne za okres 2021–2023:

- *wskaźnik wykorzystania statku (the vessel utilisation indicator),*
- *wskaźnik nieaktywnej floty (the inactive fleet indicator).*

Analizę wskaźników przeprowadzono dla następujących segmentów polskiej floty bałtyckiej⁶:

- VL0008PG – statki o długości całkowitej do 8 metrów, połowiąjące netami i innymi narzędziami biernymi (do 2021 r. występował zakres długości do 10 m),
- VL0812PG – statki o długości całkowitej od 8 do 12 metrów, połowiąjące netami i innymi narzędziami biernymi (do 2021 r. występował zakres długości od 8 do 10 metrów),
- VL1218DFN – statki o długości całkowitej od 12 do 18 metrów, połowiąjące netami,
- VL1218DTS – trawlerzy denne o długości całkowitej od 12 do 18 metrów (**segment uległ likwidacji w 2022 r.**),
- VL1218TM – trawlerzy pelagiczne o długości całkowitej od 12 do 18 metrów (segment wyszczególniony w 2020 r.),
- VL1824DTS – trawlerzy połowiąjące włokami dennymi o długości całkowitej od 18 do 24 metrów,
- VL1824TM – trawlerzy pelagiczne o długości całkowitej od 18 do 24 metrów,
- VL2440TM – trawlerzy pelagiczne o długości całkowitej od 24 do 40 metrów.

W obliczeniach wskaźników zastosowano wytyczne dotyczące analizy równowagi między zdolnością połowową, a uprawnieniami do połowów, zgodnie z art. 22 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013.

⁶ Segmentacja floty zgodna z Decyzją Delegowaną Komisji (UE) 2019/910 z dnia 13 marca 2019 r. *ustanawiającą wieloletni program Unii dotyczący gromadzenia danych biologicznych, środowiskowych, technicznych i społeczno-ekonomicznych oraz zarządzania nimi w sektorze rybołówstwa i akwakultury* (Tabela 5B).

W analizie, z uwagi na tajemnicę statystyczną, pominięto jednostki dalekomorskie. Z uwagi na ich małą liczebność (2 statki) oraz bardzo odmienne od jednostek bałtyckich parametry techniczne i skład gatunkowy połowów nie byłoby uzasadnione łączenie (clustering) ich z jakimkolwiek segmentem floty bałtyckiej.

Źródła danych dotyczące wskaźników biologicznych nie uległy zmianie w stosunku do założeń na jakich opierały się raporty przygotowane we wcześniejszych latach. Dane pochodzą z dokumentów doradczych ICES dla stad bałtyckich z 2023 i 2024 roku i danych połowowych za lata 2021-2023. Wykorzystane w opracowaniu dane ekonomiczne za lata 2020-2022 są gromadzone i zatwierdzone w ramach programu *DCF UE (Data Collecting Framework)*. W raporcie wykorzystano dane odnośnie połowów i wyładunków ryb, pobrane z systemu ERS Centrum Monitorowania Rybołówstwa (CMR) w dniu 19 lutego 2024 r. wykorzystane do przygotowania odpowiedzi na *data call* Komisji Europejskiej, zgodnie z Rozporządzeniem 2017/1004 niezbędne do opracowania „Annual Economic Report 2024” floty UE.

1. Ocena i wnioski na temat równowagi pomiędzy zdolnościami połowowymi a uprawnieniami do połowów w odniesieniu do każdego segmentu floty rybackiej w obszarze wskaźników biologicznych, ekonomicznych i technicznych na przestrzeni trzech kolejnych lat (odpowiednio w okresie od 2020 do 2022 roku lub 2021 do 2023 roku).

Wskaźniki biologiczne, tj. wskaźnik zrównoważonego odłowu (sustainable harvest indicator), wskaźnik zagrożonych stad (stocks-at-risk-indicator) oraz wskaźniki techniczne, tj. wskaźnik floty nieaktywnej (the inactive fleet indicator) i wskaźnik wykorzystania statku (the vessel utilisation indicator) zostały przygotowane dla lat 2021-2023. Cykl zbierania danych ekonomicznych determinowany jest terminami przekazywania do MIR-PIB formularzy RRW-19 (sprawozdanie o wynikach ekonomicznych statku rybackiego w roku) powoduje, że obliczenie wskaźników ekonomicznych możliwe jest za lata 2020-2022.

Zbiorcze zestawienie zawierające wartości poszczególnych parametrów istotnych dla analizy zrównoważenia działalności floty przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1. Zestawienie wskaźników osiągniętych przez poszczególne segmenty polskiej floty rybackiej w kolejnych 3 latach (odpowiednio 2020-2022 lub 2021-2023).

Segment	Liczba statków rybackich	Wskaźnik zrównoważonego odłowu (SHI)		Wskaźnik zagrożonych stad (SAR)		CR/BER		ROI		Wskaźnik wykorzystania statku	
								kWdni	GTdni		
VL0008PG	328 w 2023	0.70	w 2023	0	w 2023	-1.75	w 2022	-11.94%	w 2022	28%	w 2023
	326 w 2022	0.66	w 2022	0	w 2022	-0.20	w 2021	-5.17%	w 2021	36%	w 2022
	324 w 2021	1.25	w 2021	0	w 2021	-4.97	w 2020	-19.43%	w 2020	37%	w 2021
VL0812PG	309 w 2023	0.60	w 2023	1	w 2023	-1.91	w 2022	-11.69%	w 2022	27%	w 2023
	318 w 2022	0.63	w 2022	2	w 2022	-2.50	w 2021	-12.10%	w 2021	41%	w 2022
	326 w 2021	1.21	w 2021	2	w 2021	-2.87	w 2020	-16.79%	w 2020	31%	w 2021
VL1218DFN	26 w 2023	0.95	w 2023	0	w 2023	-2.50	w 2022	-9.30%	w 2022	42%	w 2023
	19 w 2022	0.91	w 2022	0	w 2022	-4.71	w 2021	-12.09%	w 2021	53%	w 2022
	21 w 2021	1.16	w 2021	0	w 2021	-3.03	w 2020	-13.89%	w 2020	51%	w 2021
VL1218DTS	27 w 2023	0.87	w 2023	2	w 2023	-0.13	w 2022	-6.14%	w 2022	43%	w 2023
	33 w 2022	0.91	w 2022	2	w 2022	1.93	w 2021	5.17%	w 2021	52%	w 2022
	22 w 2021	1.25	w 2021	2	w 2021	-0.40	w 2020	-10.90%	w 2020	59%	w 2021
VL1218TM	14 w 2023	0.87	w 2023	1	w 2023	1.86	w 2022	5.72%	w 2022	62%	w 2023
	10 w 2022	0.88	w 2022	2	w 2022	1.46	w 2021	3.17%	w 2021	68%	w 2022
	13 w 2021	1.09	w 2021	1	w 2021	5.22	w 2020	30.34%	w 2020	66%	w 2021
VL1824TM	41 w 2023	0.95	w 2023	1	w 2023	2.22	w 2022	7.83%	w 2022	44%	w 2023
	49 w 2022	0.94	w 2022	1	w 2022	3.65	w 2021	11.64%	w 2021	48%	w 2022
	45 w 2021	1.11	w 2021	1	w 2021	2.34	w 2020	8.47%	w 2020	44%	w 2021
VL2440TM	42 w 2023	0.92	w 2023	1	w 2023	2.28	w 2022	9.24%	w 2022	59%	w 2023
	42 w 2022	0.93	w 2022	1	w 2022	1.96	w 2021	5.92%	w 2021	58%	w 2022
	44 w 2021	1.11	w 2021	1	w 2021	2.51	w 2020	11.16%	w 2020	67%	w 2021

	wskaźnik niedostępny
	zrównoważenie
	niezrównoważenie

Uwaga: wskaźniki biologiczne za lata 2021-2022 zostały zaktualizowane w stosunku do danych z poprzedniego raportu.

SHI - wskaźnik w danym roku i segmencie można uznać za niedostępny, gdyż wartość wyładunków segmentu w tym okresie była oparta w mniej niż w 40% na stadach z wyznaczonym stosunkiem F/Fmsy.

SAR - mimo, że został spełniony warunek 1, tj. połowy zagrożonych stad w żadnym z segmentów floty nie wynoszą więcej niż 10% ogólnych połowów segmentu (przy tym warunku wskaźnik przybiera wartość „0”), w tabeli pozostawiono, informacyjnie, liczbę zagrożonych stad, które występowały w połowach poszczególnych segmentów, ze względu na spełnienie warunku 2 liczby zagrożonych stad (połowy segmentu wynoszą więcej niż 10% polskich połowów zagrożonego stada).

Szczegółowe definicje poszczególnych wskaźników są przedstawione w rozdziałach następujących, poniżej dla wygody czytelnika przedstawiono ich podstawową interpretację.

Wskaźniki biologiczne:

- **wskaźnik SHI** (zrównoważonego odłowu) - wskazuje w jakim stopniu dany segment opiera się w połowach na stadach „przełowionych” (w sensie połowów wyższych niż wynikające z zasady MSY). Wartość wskaźnika powyżej 1 wskazuje na „przełowienie” i oznacza negatywną sytuację - czym wskaźnik większy od 1, tym wyższe niezrównoważenie połowów, najlepiej jak wskaźnik wynosi ok. 1. Zgodnie z metodologią, gdy mniej niż 40% wartości połowów pochodzi ze stad, dla których dostępne są dane do określenia ewentualnego „przełowienia”, to wskaźnik uznaje się za niedostępny (choć możliwy do obliczenia).
- **wskaźnik SAR** (zagrożonych stad) - wskazuje w ilu stadach poławianych przez segment biomasa jest znacznie zredukowana (zwykle poniżej wartości progowej, niezbędnej do powodzenia rozrodu, stada te są określane jako zagrożone); pod uwagę bierze się stada zagrożone eksploatowane przez segment, jeśli ich połowy stanowią ponad 10% połowów segmentu lub segment odławia ponad 10% połowów stada. Wartość wskaźnika np. 2 oznacza, że segment odławia dwa takie zagrożone stada (z uwzględnieniem warunku w ponad 10%), a wskaźnik zero oznacza, że segment nie odławia żadnego zagrożonego stada (z uwzględnieniem warunku w ponad 10%).

Wskaźniki ekonomiczne i techniczne:

- **ROI** (wskaźnik zwrotu z inwestycji) - ocenia efektywność zaangażowanego w działalności gospodarczej majątku (kapitału). Jeśli wartość wskaźnika jest wyższa od „0” oznacza to, że majątek generuje dochody. W tej sytuacji interpretacja wskaźnika zależy od kosztu alternatywnego kapitału, stopy procentowej (w 2022 r. ok. 3%). Wartość wskaźnika powyżej zera, lecz poniżej stopy procentowej informuje, że istnieją korzystniejsze alternatywy jego zainwestowania kapitału. Wartość ROI niższa od zera informuje, że działalność jest deficytowa.
- **CR/BER** (wskaźnik pokrycia progu rentowności przychodem) - odnosi się do progu rentowności, który informuje o sytuacji, w której przychody zostają zrównane z kosztami stałymi i zmiennymi segmentu. Wartość stosunku dochodu bieżącego do dochodu stanowiącego próg rentowności mniejsza niż jeden, świadczy o nieefektywności gospodarczej w perspektywie krótkoterminowej, co może świadczyć o istnieniu braku równowagi.
- **wskaźnik wykorzystania statku** - stosunek nakładu w danym segmencie floty do zaobserwowanego maksymalnego nakładu faktycznie wykorzystanego w segmencie (w kilowatodniach lub GT-dniach). Wartości poniżej 70% można uznać za wykazujące znaczne niepełne wykorzystanie, co może wskazywać na nadmiar zdolności technicznych.

- **wskaźnik nieaktywnej floty** – stosunek liczby jednostek, GT i kW nieaktywnych statków do liczby, GT i kW floty ogółem. W normalnych warunkach przyjmuje się, że w segmencie floty powinno być najwyżej 10% statków nieaktywnych.

W przypadku wskaźników technicznych sytuacja, w której ponad 20 % segmentu floty jest cyklicznie nieaktywne lub w której średni poziom działalności statków w segmencie floty wynosi ustawicznie mniej niż 70 % potencjalnej wykonalnej działalności porównywalnych statków, może świadczyć o nieefektywności technicznej, która może wskazywać na istnienie braku równowagi.

Syntetyczna ocena zrównoważenia poszczególnych segmentów floty rybackiej na Bałtyku.

1. Wyniki osiągnięte przez segment statków rybackich VL0008PG (statki o długości całkowitej do 8 m połowiąjące netami i innymi narzędziami biernymi):

Na podstawie uzyskanych przez segment VL0008PG wyników należy stwierdzić, że jest on nie zrównoważony ekonomicznie w długim okresie czasu. Niezrównoważenie może mieć charakter strukturalny (powtarzające się negatywne wartości wskaźników w ostatnich latach). Wysokość wskaźników technicznych w latach 2021-2023 była poniżej zalecanej wartości (70%), co zgodnie z wytycznymi może wskazywać na nadmiar zdolności technicznych.

Wskaźnik SHI segmentu w latach 2021-2023 zmieniał się osiągając wartości 1,25, 0,66 i 0,70. Jednakże w latach 2021-2023 segment opierał się na stadach z wyznaczonym stosunkiem F/Fmsy jedynie w zakresie 8% - 13%, zatem zgodnie z wytycznymi Komisji wskaźnik można uznać za niedostępny. Ponadto segment w okresie 2021-2023 nie odławiał żadnego zagrożonego stada w sensie wskaźnika SAR. Podsumowując wartości wskaźników SHI - jeśli uznać je za dostępne - wskazują na zrównoważenie segmentu pod względem biologicznym.

Oceniając segment całościowo - negatywne wskaźniki ekonomiczne i techniczne wskazują na niezrównoważenie segmentu, w odróżnieniu od wskaźników biologicznych których poziom jest zrównoważony.

2. Wyniki osiągnięte przez segment statków rybackich VL0812PG (statki o długości całkowitej od 8 do 12 m połowiąjące netami i innymi narzędziami biernymi):

Segment VL0812PG wykazał w 2022 r. podobne jak w 2021 r. podobny poziom niezrównoważenia ekonomicznego. Wartości wskaźników wskazują na istnienie strukturalnej ekonomicznej nadwyżki zdolności połowowej. Wysokość wskaźników technicznych w latach 2022-2023 była poniżej zalecanej wartości (70%), co zgodnie z wytycznymi może wskazywać na nadmiar zdolności technicznych.

Wskaźnik SHI w okresie 2021-2023 zmalał z 1,21 do 0,60, wskazując na zrównoważenie segmentu. Jednakże w latach 2021-2023 opierał się na stadach z wyznaczonym stosunkiem F/Fmsy jedynie w 16%-22%, zatem można go uznać za niedostępny. Z kolei wskaźnik SAR zmalał z 2 w latach 2021-2022 do 1 w 2023 roku.

Oceniając segment całościowo - negatywne wskaźniki ekonomiczne i techniczne wskazują na niezrównoważenie segmentu, w odróżnieniu od wskaźników biologicznych których poziom jest zrównoważony.

3. Wyniki osiągnięte przez segment statków rybackich VL1218DFN (statki o długości całkowitej od 12 do 18 m poławiające netami):

Dla trzech analizowanych lat wskaźnik CR/BER dla segmentu VL1218DFN miał wartości ujemne, znajdował się więc na poziomie niższym od referencyjnego („1”). Wskaźnik zwrotu z inwestycji (ROI) był również ujemny (-9,3%) więc był poniżej poziomu alternatywnej opcji inwestowania (3,01%). Tym samym należy stwierdzić, że segment wykazuje brak zrównoważenia ekonomicznego. Wysokość wskaźników technicznych w latach 2021-2023 była poniżej zalecanej wartości (70%), co zgodnie z wytycznymi może wskazywać na nadmiar zdolności technicznych. Niskie poziomy wskaźników ekonomicznych w latach 2020-2022 wskazują na strukturalny charakter nadwyżki zdolności połowowej.

Wskaźnik SHI w latach 2022-2023 spadł poniżej 1, co wskazuje na zrównoważenie segmentu (średnia wartość wskaźnika w okresie 2021-2023 wynosiła 1,01. Przy tym - zgodnie z wytycznymi - uznaje się go za niedostępny w 2021 r. z powodu mniejszej niż 40% wartości połowów ze stad z wyznaczonym stosunkiem F/F_{msy}. Wskaźnik SAR w okresie 2021-2023 wynosił zero.

Oceniając segment całościowo - negatywne wskaźniki ekonomiczne i techniczne wskazują na niezrównoważenie segmentu, w odróżnieniu od wskaźników biologicznych których poziom jest zrównoważony.

4. Wyniki osiągnięte przez segment statków rybackich VL1218DTS (trawlerzy denne o długości całkowitej od 12 do 18 m):

Wskaźnik zrównoważonego odłowu zmniejszył się z 1,25 w 2021 r. do 0,87 w 2023. Średnia wartość SHI dla okresu 2021-2023 wynosiła 1,01, wskazując na zrównoważenie segmentu. Jednocześnie wartość wskaźnika zagrożonych stad dla segmentu VL1218DTS wynosiła 2 w każdym z lat 2021-2023, jednakże połowy zagrożonych stad były niewielkie.

Wartość wskaźników ekonomicznych w analizowanych latach fluktuowała, poza 2021 r. kształtowała się na poziomie wskazującym na niezrównoważenie ekonomiczne. Wskaźniki techniczne w latach 2021-2023 pozostawały znacząco poniżej poziomu referencyjnego i charakteryzowały się widocznym spadkowym trendem.

W większości analizowanych lat segment był niezrównoważony ekonomicznie oraz technicznie. Natomiast wskaźniki biologiczne znajdują się na zrównoważonym poziomie.

5. Wyniki osiągnięte przez segment statków rybackich VL1218TM (trawlerzy pelagiczne o długości całkowitej od 12 do 18 m):

Wskaźnik zrównoważonego odłowu zmniejszył się z 1,09 w 2021 do 0,87 w 2023 r. Średnia wartość SHI dla okresu 2021-2023 wynosiła 0,94. Z kolei wskaźnik SAR zmniejszył się z 2 do 1 w 2023 roku, wskazując na połowy jednego zagrożonego stada. Segment jest zrównoważony biologicznie. Wskaźniki ekonomiczne wypracowane przez segment w 2021 r. pogorszyły się, by w kolejnym roku nieznacznie się poprawić. W każdym z analizowanych lat pozostawały one na wyższych od zalecanych poziomach. Wysokość wskaźników technicznych w latach 2021-2023 była poniżej zalecanej wartości (70%), co wskazuje na niepełne wykorzystanie potencjału statków.

Segment charakteryzuje się pozytywnymi wskaźnikami ekonomicznymi, ich wysoki poziom pokazuje, że pod względem ekonomicznym statki należące do segmentu znajdują się w bezpiecznej sytuacji, podobnie wskaźniki biologiczne wskazują zrównoważenie. Wskaźniki

techniczne wskazują na istnienie nadmiernego potencjału połowowego w stosunku do dostępnych możliwości.

6. Wyniki osiągnięte przez segment statków rybackich VL1824TM (trawlerzy pelagiczne o długości całkowitej od 18 do 24 m):

W segmencie VL1824TM w analizowanym okresie wskaźnik SHI zmniejszył się z 1,11 do 0,95 (wartość średnia równa się 1), a wskaźnik zagrożonych stad wynosił 1. Połowy zagrożonego stada są nieznaczne. Segment jest zrównoważony biologicznie.

Wskaźniki ekonomiczne segmentu uległy w 2022 r. nieznacznemu pogorszeniu, jednak ciągle pozostawały na bezpiecznym poziomie (podobnie jak w latach 2020-2021). Wskaźniki wykorzystania statku pozostawały w 2023 r. na poziomie niższym niż referencyjny, zauważalnie niższym niż dwa pozostałe segmenty pelagiczne.

Wskaźniki ekonomiczne i biologiczne segmentu znajdują się na poziomie wskazującym zrównoważenie. Wskaźniki techniczne wskazują na istnienie nadmiernego potencjału połowowego w stosunku do dostępnych możliwości.

7. Sytuacja segmentu VL2440TM (trawlerzy pelagiczne o długości całkowitej od 24 do 40 m):

W analizowanych latach wskaźnik zrównoważonego odłowu dla segmentu VL2440TM zmniejszył się z 1,11 do 0,92 (średnia dla okresu równa jest 0,99), a wskaźnik zagrożonych stad wynosił 1 (niewielkie połowy). Segment jest biologicznie zrównoważony.

Segment wykazuje stabilną sytuację ekonomiczną. W 2022 r. nastąpiła poprawa wskaźnika ROI z 6% do 9% oraz wskaźnika CR/BER z 1,96 do 2,28. W 2022 r. nastąpiło pogorszenie wskaźników technicznych, które nie poprawiły się w 2023 r.

Mając na uwadze wskaźniki ekonomiczne i biologiczne segment należy uznać za zrównoważony. Wskaźniki techniczne pokazują nieznaczne niezrównoważenie zdolności połowowych.

Połowy w podziale na segmenty floty

Połowy bałtyckie charakteryzują się od 2018 r. malejącym trendem. W 2023 r. wyniosły 95,4 tys. ton, co było wynikiem najniższym od 1965 r. Spadkowy trend to głównie wynik krytycznej kondycji dorsza, z uwagi na co połowy na Morzu Bałtyckim zostały w 2019 r. ograniczone tylko do niewielkiej kwoty przeznaczonej na przyłów. Z drugiej strony w długim okresie zauważalne jest również znaczące obniżenie wysokości dostępnych limitów połowowych ryb pelagicznych. W 2023 r. TAC szprotów (najważniejszego pod względem ekonomicznym gatunku poławianego przez polską flotę) zostało obniżone o 11%, spowodowało to, że mimo wzrostu TAC dla śledzi (o 25%) dostępna wielkość limitowanych gatunków ryb była o 4% niższa niż w 2022 r. Dodatkowo spadek połowów pogłębiły dużo niższe niż rok wcześniej połowy storni (-36%) co można wiązać z pogarszającą się kondycją osobniczą tych ryb, mogącą również wpływać negatywnie na popyt. Wartość połowów, z uwagi na wzrost cen (inflacja) była w 2023 r. o 19% wyższa niż rok wcześniej. Segment **VL0008PG** odłowił w 2023 r. 3 tys. ton ryb o wartości 4,9 mln euro, co było wynikiem lepszym od osiągniętego w 2022 r. o odpowiednio 2% i 39%. Do odnotowanego wzrostu przyczyniły się głównie wyższe połowy ryb słodkowodnych, takich jak leszcz (47%), płoć (4%), a także sandaczy (43%). Spośród ważniejszych gatunków najbardziej spadły połowy śledzi (-41%).

W 2023 r. w segmencie **VL0812PG** (prowadzącym podobnie jak wcześniej opisywany segment połowy narzędziami stawnymi) wielkość wyładunków po raz kolejny uległa znaczącej redukcji. Połowy śledzi zmniejszyły się aż o 47%, a połowy storni o 30%. W konsekwencji połowy ogółem segmentu w 2023 r. były o 29% niższe od połowów z 2022 r. Widoczny kryzys to bezpośrednia konsekwencja wprowadzonych w 2019 r. restrykcji w połowach dorszy. Ryby te stanowiły wcześniej podstawowy gatunek zabezpieczający ekonomiczną egzystencję segmentu, w 2023 r. ich połowy wyniosły zaledwie 11,8 ton.

Statki należące do segmentu **VL1218DFN**, poławiające głównie przy użyciu sieci skrzelowych (net), złowiły w 2023 r. 336,8 ton ryb (+37%). Ponieważ jednostki należące do tej grupy, podobnie jak segment VL0812PG, specjalizowały się wcześniej w połowach dorszy, specyfika stosowanej techniki połowowej uniemożliwia im prostą adaptację do połowów pelagicznych. Jakkolwiek struktura gatunkowa połowów tego segmentu, w której dominującą rolę odgrywają szproty pokazuje, że jednostki te zmieniają strategię połowową w kierunku połowów pelagicznych, co w konsekwencji będzie rzutować przejściem statków należących do segmentu do sąsiedniej grupy jednostek (VL1218TM).

Segment **VL1218DTS** odłowił w 2023 r. 5,0 tys. ton ryb co stanowi spadek w stosunku do odłowionych w 2022 r. (7,7 tys. ton ryb) o 35%. Wartość połowów segmentu wyniosła 2,5 mln euro, była więc o 8% niższa od wyniku z 2022 r. (2,7 mln euro). Spadek wolumenu wynikał przede wszystkim z mniejszych połowów storni, które wyniosły 2,3 tys. ton, czyli o 41% mniej niż w 2022 r. (3,9 tys. ton). Wartość wyładunków tych ryb spadła o 15% (do 1,1 mln euro). Znacząco (-38%) zmniejszyły się również wyładunki szprotów, stanowiących alternatywny dla ryb dennych gatunek ukierunkowanych połowów.

Nowopowstały w 2020 r. segment **VL1218TM** (grupujący głównie jednostki, które we wcześniejszych latach bazowały na połowach dorszy, a które z uwagi na restrykcje w ich połowach zdecydowały się zmienić narzędzia połowowe na włoki pelagiczne) po odnotowanym w 2022 r. spadku, w 2023 r. częściowo odbudował połowy osiągając wynik 5,4 tys. ton (+10%) i wartość 2,3 mln euro (+56%). Poprawa wolumenu wyładunków była możliwa dzięki wyższym połowom śledzi (+56%) oraz tobiaszy (+96%) wzrosły także wyładunki szprotów (+8%). Wzrost wartości to wynik wyższych cen wyładunkowych storni (+72%) co spowodowało, że wartość połowów tych ryb wzrosła z 296 tys. euro do 523 tys. euro (+77%). Wpływ na to mogło mieć zrezygnowanie z wyładunków storni na paszę na rzecz wyładunków konsumpcyjnych.

Segment **VL1824TM** złowił w 2023 r. o 14% mniej ryb niż w 2022 r. Ponieważ spadek ten dotknął głównie wyładunki szprotów (-14%) można go wprost wiązać ze zmniejszoną kwotą połowową tych ryb. Wzrosły natomiast połowy śledzi do 4,3 tys. ton (+10%), co z kolei wynikało ze wzrostu TAC tych ryb, ale również ze znacząco obniżonej bazy odniesienia (spadek połowów w 2022 r. wyniósł aż 36%). Statki należące do segmentu znacząco zmniejszyły połowy storni. Wyładunki tych ryb były w 2023 r. aż o 47% niższe od wyładunków z 2022 r., przy 17% spadku wartości.

Statki należące do segmentu **VL2440TM** to największe polskie jednostki prowadzące połowy na Morzu Bałtyckim, przy użyciu włoków pelagicznych. W 2023 r. połowy tego segmentu spadły, podobnie jak i w 2022 r., o kolejne o 12%. W odróżnieniu do roku 2022 gdy negatywnym czynnikiem był spadek TAC, skutkujący niższymi aż o 39% połowami tych ryb, w 2023 r. niższa kwota połowowa szprotów spowodowała obniżenie wielkości wyładunków tych ryb o 16%. Z uwagi na wzrost cen nie przełożyło się to jednak na spadek wartości wyładowanych ryb, która była o 17% wyższa od 2022 r. Wzrost cen ryb spowodował, że wartość połowów zrealizowanych przez segment była w 2023 r. o 20% wyższa niż w 2022 r.

Tabela 2. Wyładunki najważniejszych gatunków ryb w podziale na segmenty w latach 2021-2023 (w tonach).

Segment	Gatunek	2021	2022	2023	2023/2022
VL0008PG	Szprot	0.3	0.3	0.4	29%
	Śledź	596.3	867.3	514.6	-41%
	Stornia	350.4	287.8	238.2	-17%
	Inne	1 658.8	1 801.3	2 253.3	25%
VL0008PG Suma		2 605.8	2 956.7	3 006.5	2%
VL0812PG	Szprot	0.0			
	Śledź	1 545.0	1 763.2	936.0	-47%
	Stornia	1 679.6	1 256.0	880.5	-30%
	Inne	1 670.5	1 663.9	1 506.5	-9%
VL0812PG Suma		4 895.0	4 683.1	3 323.0	-29%
VL1218DFN	Szprot	390.4	162.9	257.4	58%
	Śledź	237.5	46.1	50.6	10%
	Stornia	52.7	33.5	11.3	-66%
	Inne	40.1	2.6	17.4	561%
VL1218DFN Suma		720.7	245.1	336.8	37%
VL1218DTS	Szprot	1 515.9	2 706.3	1 681.2	-38%
	Śledź	494.6	523.3	531.8	2%
	Stornia	3 306.7	3 936.6	2 334.1	-41%
	Inne	667.6	543.6	490.3	-10%
VL1218DTS Suma		5 985.0	7 709.7	5 037.4	-35%
VL1218TM	Szprot	2 676.9	1 948.3	2 110.8	8%
	Śledź	649.5	777.4	1 212.5	56%
	Stornia	2 049.8	1 059.8	1 092.3	3%
	Inne	1 649.0	1 108.0	953.4	-14%
VL1218TM Suma		7 025.2	4 893.5	5 369.0	10%
VL1824DTS	Szprot	739.0			
	Śledź	131.3			
	Stornia	654.5			
	Inne	326.2			
VL1824DTS Suma		1 851.0			
VL1824TM	Szprot	17 980.2	18 842.5	16 232.9	-14%
	Śledź	6 070.9	3 870.1	4 275.5	10%
	Stornia	2 648.7	1 822.2	962.1	-47%
	Inne	1 919.4	1 719.0	1 158.4	-33%
VL1824TM Suma		28 619.2	26 253.8	22 628.9	-14%
VL2440TM	Szprot	43 250.9	47 536.8	39 895.5	-16%
	Śledź	17 631.3	10 825.1	12 945.4	20%
	Stornia	4 115.0	2 165.3	1 275.4	-41%
	Inne	6 608.6	2 485.5	1 564.4	-37%
VL2440TM Suma		71 605.9	63 012.7	55 680.7	-12%
Suma końcowa		123 307.7	109 754.7	95 382.3	-13%

2. Wskaźnik zrównoważonego odłowu

Wskaźnik zrównoważonego odłowu (Sustainable Harvest Indicator, SHI) odzwierciedla w jakim stopniu dany segment floty opiera się na połowach „przełowionych” stad, przełowionych w sensie eksploatacji ze śmiertelnością połowową (F), przekraczającą wartość referencyjną. Zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej, jako referencyjną śmiertelność połowową przyjęto śmiertelność F_{msy} (tj. śmiertelność prowadzącą do maksymalnych zrównoważonych połowów, MSY, w skali wielolecia) lub zakres górny tej śmiertelności (tzw. $F_{msy-upper}$), jeżeli został wyznaczony. W celu uproszczenia notacji w dalszej części opracowania śmiertelność referencyjną będziemy oznaczać F_{msy} niezależnie od tego czy odwołujemy się do F_{msy} czy do $F_{msy-upper}$.

Wskaźnik zrównoważonego odłowu danego segmentu floty obliczany jest na podstawie wszystkich stad eksploatowanych przez dany segment, dla których istnieją dane, pozwalające wyznaczyć stosunki F/F_{msy} . Wskaźnik zrównoważonego odłowu jest średnią proporcji F/F_{msy} dla poszczególnych stad (i) eksploatowanych przez dany segment, ważoną przez wartość (V_i) wyładunków tych stad uzyskanych przez dany segment. Można wyrazić to wzorem

$$SHI = \frac{\sum_{i=1}^{i=n} V_i \frac{F_i}{F_{msy_i}}}{\sum_{i=1}^{i=n} V_i},$$

gdzie n oznacza liczbę uwzględnionych stad.

Im niższa wartość wskaźnika tym w mniejszym stopniu dany segment floty opiera się na połowie „przełowionych” stad. Optymalna jest sytuacja, gdy wszystkie F_i/F_{msy_i} są bliskie 1, wtedy wartość wskaźnika SHI też jest bliska 1, a stada są eksploatowane w sposób zbliżony do zasady MSY. Zgodnie z wytycznymi Komisji wskaźnik jest uważany za niedostępny, gdy więcej niż 60% wartości wyładunków segmentu stanowią wyładunki stad, dla których śmiertelność połowowa lub F_{msy} nie są wyznaczone.

Wartości wskaźnika SHI opracowano uwzględniając stada, dla których można wyznaczyć stosunek F/F_{msy} na podstawie ocen i analiz ICES. Są to stada:

- dorsza zachodniego Bałtyku (podobszary 22-24),
- śledzia zachodniego Bałtyku (podobszary 20-24),
- śledzia centralnego Bałtyku (podobszary 25-29 i 32),
- szprota całego Bałtyku (podobszary 22-32),
- gładzicy w podobszarach 24-32.

W ubiegłych latach w obliczeniach uwzględniano również stado dorsza wschodniego Bałtyku, posługując się wynikami modelu stado-produkcja (SPiCT). Jednakże najnowsze oceny śmiertelności połowowej stada uzyskane modelami SS3 (podstawowy model analityczny do oceny dynamiki stada dorsza) i SPiCT różnią się znacząco i nie było podstaw do wiarygodnego wyznaczenia stosunków F/F_{msy} tego stada.

W 2023 roku miała miejsce tzw. „benchmarkowa” ocena zasobów śledzia i szprota, w wyniku której zmianie uległy niektóre punkty referencyjne, w tym punkty zasady MSY. W największym stopniu zmieniono te punkty dla śledzia centralnego Bałtyku i stąd oceny zrównoważenia mogą się różnić od ocen przedstawionych w latach przed oceną „benchmarkową”. Poza tym, w latach 2022 i 2023 nie wystąpił segment VL1824DTS, stąd brak obliczeń dla tego segmentu.

W latach 2021-2023 wartość wyładunków stad wymienionych w punktach od a) do e) stanowiła mniej niż 40% całkowitej wartości wyładunków dla segmentów VL0008PG i VL0812PG. Poza tym

w roku 2021 wartość tych wyładunków była mniejsza niż 40% dla segmentu VL1218DFN (tabela 3a). Dla tych lat i segmentów wskaźnik SHI można uznać za niedostępny, jednakże został obliczony i przedstawiony w opracowaniu. Ogólnie wartości F i F_{msy} umożliwiające wyznaczenie wskaźnika SHI były dostępne dla od 65% do 71% sumarycznej wartości polskich wyładunków w poszczególnych latach okresu 2021-2023.

Tabela 3a. Wartość wyładunków łącznych stad, dla których wyznaczono stosunki F/F_{msy} (stado dorszy zachodniego Bałtyku, szprotów, gładzic oraz oba stada śledzi), jako procent wartości wyładunków całkowitych wg segmentów w latach 2021-2023 (wartości poniżej 40% zaznaczono kolorem czerwonym).

segment	rok		
	2021	2022	2023
VL0008PG	10	13	8
VL0812PG	22	22	16
VL1218DFN	38	68	64
VL1218DTS	47	41	41
VL1824DTS	51		
VL1218TM	49	58	61
VL1824TM	83	85	90
VL2440TM	86	93	95

Segment VL1824DTS uległ likwidacji w 2022 r.

Wartości wskaźnika zrównoważonego odłowu przedstawiono w Tabeli 3b. Zawiera ona wyliczenia dla roku 2023 oraz aktualizację wyliczeń dla lat 2021-2022, wynikającą ze zmian wielkości F/F_{msy} w kolejnych ocenach stanu zasobów wykonywanych przez ICES.

Tabela 3b. Wskaźnik zrównoważonego odłowu (SHI) dla analizowanych segmentów polskiej floty w latach 2021-2023. (wartości wskaźnika, które można uznać za niedostępne zaznaczono kolorem czerwonym).

segment	rok			średnia
	2021	2022	2023	
VL0008PG	1.25	0.66	0.70	0.87
VL0812PG	1.21	0.63	0.60	0.81
VL1218DFN	1.16	0.91	0.95	1.01
VL1218DTS	1.25	0.91	0.87	1.01
VL1824 DTS	1.23			1.23
VL1218TM	1.09	0.88	0.87	0.94
VL1824TM	1.11	0.94	0.95	1.00
VL2440TM	1.11	0.93	0.92	0.99

Segment VL1824DTS uległ likwidacji w 2022 r.

Wskaźniki zaznaczone w danym roku i segmencie kolorem czerwonym można uznać za niedostępne, gdyż wartość wyładunków segmentu w tym okresie była oparta w mniej niż w 40% na stadach z wyznaczonym stosunkiem F/F_{msy} .

W roku 2021 wszystkie segmenty floty w pewnym stopniu opierały się na połowach stad „przełowionych” – wskaźnik SHI przekraczał 1, przy czym przekroczenie to dla segmentów TM było niewielkie. Natomiast w okresie 2022-2023 wskaźnik SHI dla wszystkich segmentów był niższy niż 1, zatem analizowane segmenty były zrównoważone w sensie tego wskaźnika. Na spadek wskaźnika SHI w latach 2022-2023 wpłynęło głównie zmniejszenie się śmiertelności połowowej śledzia centralnego Bałtyku oraz eksploatacja szprotła bliska zasadzie MSY.

W okresie trzyletnim (2021-2023) średni wskaźnik SHI dla wszystkich segmentów z wyjątkiem segmentu VL1824DTS był niższy lub równy 1, wskazując na zrównoważenie tych segmentów. Segment VL1824DTS został już wycofany z eksploatacji, a ostatni raz występował w roku 2021.

3. Wskaźnik zagrożonych stad

Wskaźnik zagrożonych stad (Stock-at-risk indicator, SAR) ma na celu określenie na ile połowy danego segmentu opierają się na stadach, których biomasa jest znacznie zredukowana i ich stan może prowadzić do znaczącego zmniejszenia produktywności stada. Do takich stad (kategorii stad zagrożonych) zgodnie z wytycznymi Komisji zalicza się:

- a. stada, których biomasa rozrodcza jest niższa niż biomasa wyznaczona jako próg poniżej którego znacząco obniża się odnawialność stada – ta biomasa progowa zwykle oznaczana jest jako B_{lim} ,
- b. stada, dla których zalecono zamknięcie rybołówstwa, zakaz połowów ukierunkowanych, ograniczenie połowów do najniższego możliwego połowu, itp.,
- c. stada, które obejmują regulacje dotyczące zwracania złowionych ryb do morza w nienaruszonym stanie, bądź dotyczące zakazu wyładunku,
- d. stada znajdujące się na „czerwonej liście” lub liście CITES.

Wskaźnik oblicza się jako **liczbę stad** eksploatowanych przez dany segment, spełniających warunki:

warunek 1: wyładunki stada mającego status zasobów zagrożonych stanowią ponad 10% wyładunków danego segmentu floty,

lub

warunek 2: dany segment floty realizuje ponad 10% wyładunków stada, mającego status zasobów zagrożonych.

Formalnie można to przedstawić poniższym wzorem:

$$SRI = \sum_{i=1}^{i=n} (1 \text{ jeżeli } (C_i > 0.1C_t) \text{ lub } (C_i > 0.1T_i); \text{ w przeciwnym razie } 0),$$

gdzie

C_i – wyładunek stada i ,

C_t – wyładunek całkowity wszystkich stad w obrębie danego segmentu,

T_i – całkowity wyładunek stada i wykonany przez wszystkie segmenty.

Spośród analizowanych stad kryteria zagrożonych stad w latach 2021-2023 spełniały:

- a) stado śledzia zachodniego Bałtyku,
- b) stado dorsza zachodniego Bałtyku,
- c) stado dorsza wschodniego Bałtyku,

gdyż w tym okresie biomasa każdego z tych stad była mniejsza niż odpowiadająca im wartość B_{lim} .

Przykładowo wartość wskaźnika SRI równa 2 oznacza, że segment odławia dwa takie zagrożone stada, a wartość wskaźnika równa zero oznacza, że segment nie odławia żadnego zagrożonego stada (z uwzględnieniem warunku ponad 10%). Wyznaczone dla analizowanych segmentów polskiej floty wartości wskaźnika zagrożonych zasobów (SAR) przedstawiono w tabeli 4.

Tabela 4. Wskaźnik zagrożonych zasobów (SAR) oraz wyładunki (tys. ton) stad zagrożonych i sumaryczne dla analizowanych segmentów polskiej floty w latach 2021-2023 (wartości wskaźnika większe od zera i połowy stad zagrożonych w sensie wskaźnika SAR zaznaczono kolorem czerwonym).

Rok 2021

segment	wyładunki śledź 20-24	wyładunki dorsz 22-24	wyładunki dorsz 24-32	wyładunki segmentu	wskaźnik SAR
VL0008PG	0.000	0.000	0.002	2.61	0
VL0812PG	0.071	0.014	0.019	4.90	2
VL1218DFN	0.000	0.001	0.005	0.72	0
VL1218DTS	0.009	0.138	0.025	5.98	2
VL1824DTS	0.022	0.033	0.002	1.85	1
VL1218TM	0.006	0.012	0.014	7.03	1
VL1824TM	0.007	0.020	0.009	28.62	1
VL2440TM	0.113	0.001	0.006	71.61	1
suma	0.228	0.219	0.082	123.31	8

Segment VL1824DTS uległ likwidacji w 2022 r.

Rok 2022

segment	wyładunki śledź 20-24	wyładunki dorsz 22-24	wyładunki dorsz 24-32	wyładunki segmentu	wskaźnik SAR
VL0008PG	0.000	0.000	0.001	2.96	0
VL0812PG	0.068	0.001	0.013	4.68	2
VL1218DFN	0.000	0.000	0.000	0.25	0
VL1218DTS	0.007	0.034	0.050	7.71	2
VL1218TM	0.000	0.004	0.018	4.89	2
VL1824TM	0.001	0.001	0.024	26.25	1
VL2440TM	0.073	0.000	0.002	63.01	1
suma	0.149	0.040	0.109	109.75	8

Rok 2023

segment	wyładunki śledź 20-24	wyładunki dorsz 22-24	wyładunki dorsz 24-32	wyładunki segmentu	wskaźnik SAR
VL0008PG	0.001	0.000	0.001	3.01	0
VL0812PG	0.142	0.000	0.012	3.32	1
VL1218DFN	0.000	0.000	0.000	0.34	0
VL1218DTS	0.011	0.029	0.070	5.04	2
VL1218TM	0.001	0.003	0.016	5.37	1
VL1824TM	0.001	0.000	0.013	22.63	1
VL2440TM	0.022	0.000	0.005	55.68	1
suma	0.178	0.032	0.117	95.38	6

W latach 2021-2023 w żadnym z segmentów floty wyładunki zagrożonych stad (śledź zachodniego Bałtyku i oba stada dorszy) nie przekroczyły 10% wyładunków danego segmentu (warunek 1. opierania połowów na zagrożonych zasobach). Zatem, gdyby oprzeć się jedynie na warunku 1. wskaźnika zagrożonych zasobów, to żaden segment nie połowiął zagrożonego stada w sensie tego warunku. Jednakże w kilku wypadkach wyładunki danego segmentu oparte na stadzie zagrożonym były wyższe niż 10% wyładunków tego stada, zrealizowanych przez wszystkie segmenty polskiej floty (warunek 2. opierania połowów na zagrożonych zasobach). Jeśli analizowanych segmentów jest mniej niż 10, to któryś z definicji będzie miał większy niż 10-cio procentowy udział w całkowitych połowach zagrożonego stada przez polską flotę. Tymczasem polskie wyładunki

zagrożonych stad były nieznaczące, stanowiły niewielki odsetek całkowitych wyładunków segmentów polskiej floty i mieściły się w nałożonych kwotach połowowych lub dopuszczalnym przyłowie.

W okresie 2021-2023 wskaźnik SAR dla większości segmentów był niezerowy, wynosząc najczęściej 1 lub 2 (tabela 4). **Jak zaznaczono wyżej, gdyby oprzeć się jedynie na warunku 1. wskaźnika zagrożonych zasobów, to wskaźnik SAR dla każdego segmentu wynosiłby zero – połowy zagrożonych stad w żadnym segmencie polskiej floty nie wynoszą więcej niż 10% połowów segmentu.** W opracowaniu „COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT”⁷ wg informacji podanej na str. 8 wielkość SAR zaznaczono na czerwono jedynie w przypadku, gdy więcej niż 10% połowów segmentu pochodziło ze stada zagrożonego (warunek 1 wskaźnika zagrożonych zasobów). W 2023 roku suma wartości wskaźnika SAR wynosiła 6, mniej niż w latach 2021-2022, gdy ta suma wynosiła 8. W największym stopniu na stadach zagrożonych opierał się segment VL1218DTS, dla którego wskaźnik SAR wynosił 2 w każdym z lat 2021-2023, tzn. segment ten przyławiał dwa zagrożone stada (oba stada dorszy), spełniając przy tym warunek 2.

⁷ COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT Accompanying the document COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL Sustainable fishing in the EU: state of play and orientations for 2024 {COM(2023) 303 final} Brussels, 14.6.2023 SWD(2023) 172 final.

4. Wskaźnik zwrotu z inwestycji (ROI) a druga w kolejności najlepsza opcja wariantowa

Wskaźnik zwrotu z inwestycji informuje o efektywności działania przedsiębiorstwa, pozwalając ocenić efektywność zaangażowanego w działalność gospodarczej majątku (kapitału). Jeśli wartość wskaźnika jest wyższa od „0” oznacza to, że majątek generuje dochody. W tej sytuacji interpretacja wskaźnika zależy od kosztu alternatywnego kapitału. Wartość ROI niższa od 0 informuje, że działalność jest deficytowa i wykorzystanie kapitału mogłoby być lepsze gdzie indziej (np. w postaci bezpiecznych papierów dłużoterminowych lub innych źródeł dochodów). Różnice w wielkości wskaźnika dla poszczególnych segmentów statków rybackich pokazują, która grupa jednostek (segment statków) najefektywniej wykorzystuje zaangażowany w działalność majątek. Wskaźnik obliczany jest jako relacja pomiędzy zyskiem, a wartością aktywów trwałych (majątku) przedsiębiorstwa (wartość statku).

Tabela 5 przedstawia wysokość wskaźnika ROI wraz z danymi użytymi do jego obliczenia.

Tabela 5. Wskaźnik zwrotu z inwestycji dla segmentów polskiej floty bałtyckiej – dane w tys. euro, 2022 r.

L.p.	Wyszczególnienie	VL0008 PG	VL0812 PG	VL1218DFN	VL1218DTS	VL1218TM	VL1824TM	VL2440TM	Ogółem
1	Przychody ogółem w tym:	4 551	6 333	257	3 108	1 726	7 271	18 098	41 345
1.1	przychody z wyładunków	3 549	4 336	78	2 671	1 480	6 788	17 166	36 068
1.2	pozostałe przychody	265	383	28	0	103	0	494	1 274
1.3	Subwencje ^{/x}	737	1 614	151	437	143	484	438	4 004
2	Koszty ogółem w tym:	5 096	8 108	499	3 196	1 432	5 287	13 875	37 493
2.1	wynagrodzenia	1 133	2 166	136	798	416	1 183	4 254	10 085
2.2	praca nieopłacona	2 447	3 069	144	222	225	647	682	7 436
2.3	zużycie energii	381	770	67	1 262	476	1 045	3 893	7 894
2.4	naprawy i obsługa	326	433	23	158	48	885	1 151	3 025
2.5	inne koszty zmienne	344	505	17	293	90	292	936	2 478
2.6	koszty niezmiennne (stałe)	303	752	87	335	103	544	1 576	3 700
2.7	amortyzacja	162	414	25	129	73	690	1 381	2 874
3	Zysk/strata (przychody bez subwencji – koszty ogółem)	-1 282	-3 389	-393	-525	151	1 501	3 786	-151
4	Aktywa trwałe (wartość)	10 743	28 977	4 229	8 559	2 645	19 172	40 996	115 320
5	ROI (zysk/aktywa trwałe)	-11.9%	-11.7%	-9.3%	-6.1%	5.7%	7.8%	9.2%	-0.1%

x/ nie uwzględnione w obliczeniach wskaźnika ROI.

Objaśnienia pojęć:

Przychody połowowe – określono na podstawie danych z dokumentów pierwszej sprzedaży. W przypadku ich braku - co dotyczy wartości sprzedaży jednostek mniejszych niż 8 metrów oraz w przypadku niekompletności niektórych danych dla statków powyżej 8 m - wartość sprzedaży ryb została obliczona na podstawie średnich rocznych cen poszczególnych gatunków ryb tych statków, które przedłożyły dokument pierwszej sprzedaży oraz danych dotyczących wielkości połowów całej floty.

Pozostałe przychody – dodatkowe przychody z działalności towarzyszących np. turystyczne i okazjonalne.

Subwencje – obejmują najczęściej pomoc publiczną przyznaną armatorowi statku rybackiego w ramach PO „Ryby”, dotyczy ona przede wszystkim odszkodowań za tymczasowe wstrzymanie połowów oraz dotacje na modernizację statku.

Wynagrodzenia – obejmuje koszty wynagrodzeń brutto wraz z narzutami.

Praca nieopłacona - szacunkowa wartość pracy niezapłaconej (np. właścicieli i ich rodzin).

Zużycie energii – obejmuje wykorzystane przez łódź paliwo i smary.

Naprawy i obsługa – dotyczące prowadzonego serwisu jednostek pływających i urządzeń. Prowadzone w postaci najczęściej usług obcych (np. prowadzenie księgowości). Koszty zawierają wydatki armatorów statków na zakup materiałów i usług służących do bieżących napraw oraz remontów jednostki. Dane określone na podstawie informacji z formularza statystycznego RRW-19.

Inne koszty zmienne – obejmujące wydatki na sprzęt połowowy, łód, skrzynki na ryby, odzież ochronną, pozostałe materiały, wyżywienie załogi, opłaty portowe i wyładunkowe.

Koszty stałe – koszty niezależne od połowów, związane z opłatami, ubezpieczeniami rzeczowymi, ochroną, usługami obcymi z wyjątkiem remontów, kosztami finansowymi, pozostałe itd.

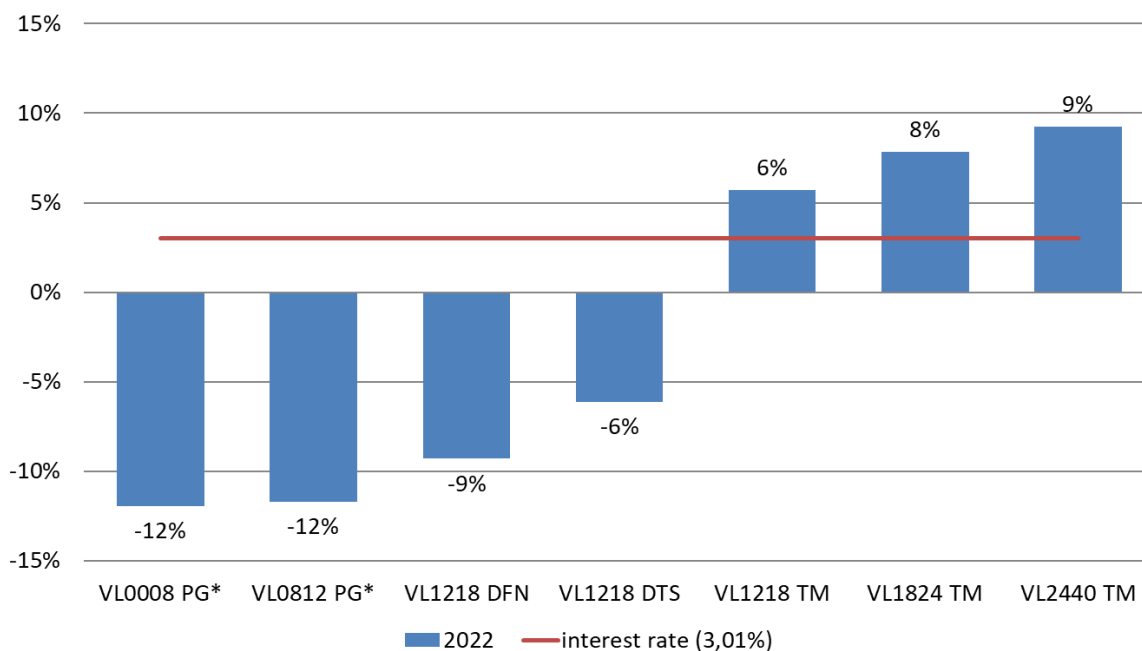
Amortyzacja – obliczona na podstawie ksiąg rachunkowych roczna wartość umorzenia zadeklarowana przez przedsiębiorców w formularzach RRW-19.

Wartość aktywów trwałych – określona indywidualnie dla każdej jednostki rybackiej na podstawie stawki rekompensaty możliwej do otrzymania przez armatora w przypadku wycofania statku z pomocą publiczną.

Zysk lub strata – obliczony na podstawie ww. danych, różnica przychodów z wyładunków powiększonych o inne przychody i kosztów ogółem (bez subwencji).

ROI – wskaźnik pokazujący relację zysku lub straty do wartości aktywów trwałych.

Rysunek 1. Wskaźnik zwrotu z inwestycji (ROI) dla segmentów polskiej floty bałtyckiej (2022 r.).

Interpretacja wskaźników ROI

W 2022 r., wskaźnik rentowności kapitału zainwestowanego w rybołówstwie bałtyckim osiągnął ujemną wartość -0,1% wobec 0,1% w 2021 i -1,7% w 2020 r. Wysokość wskaźnika znajdowała się poniżej poziomu bezpiecznej alternatywy inwestycyjnej (przyjętej zgodnie z wytycznymi na poziomie inwestycji długoterminowych o niskim stopniu ryzyka, w tym przypadku średniej arytmetycznej z 5 lat stóp procentowych dla oceny konwergencji, czyli 3,01%). Poziom wskaźnika nie uległ znaczącej zmianie z uwagi na zbliżone wielkości wyniku finansowego osiągniętego w latach 2021 i 2022 oraz podobne wartości aktywów trwałych.

Wskaźnik ROI dla segmentu **VL0008PG** zanotował kolejny rok z rzędu wartość ujemną -11,9% (w 2021 r. wskaźnik wyniósł -5,2%). Tym samym znajdował się poniżej wartości referencyjnej. Wartość wyładunków w 2022 r. w segmencie była nieznacznie, bo tylko 3% niższa niż rok wcześniej, natomiast koszty ogółem segmentu wzrosły o niemal 20%, na co złożył się wzrost kosztów paliwa o 26% i wynagrodzeń o 19% (inflacja). Powtarzające się w ostatnich latach niższe od oczekiwanych wskaźniki ROI wskazują na nadmiar zainwestowanego w segmencie kapitału.

W 2022 r. wartość ROI (-11,7%) w segmencie **VL0812PG**, była znacząco poniżej bezpiecznej alternatywy zainwestowania zaangażowanego w połowy kapitału i kształtowała się na poziomie zbliżonym do 2021 r. (-12,1%). W 2022 r. wartość przychodów połowowych osiągniętych przez segment była nieznacznie (-3%) niższa niż rok wcześniej, natomiast koszty ogółem zmniejszyły się o 6%. Pomimo tego segment wciąż cechował się najwyższą spośród wszystkich segmentów deficytowością. Osiągnięty wysoki ujemny zwrot z inwestycji wskazuje na wysoką negatywną rentowność zainwestowanego kapitału, a tym samym brak zbilansowania go z dostępnymi dla segmentu możliwościami połowowymi (przychodowymi).

Segment **VL1218DFN** osiągnął w 2022 r. ujemną wartość ROI (- 9,3%), co obok wcześniej opisanego segmentu plasuje go na drugiej pozycji najbardziej deficytowych segmentów floty bałtyckiej. Ujemny wskaźnik efektywności wykorzystania zainwestowanego kapitału obserwowany

jest od 2019 r. co wskazuje na strukturalną nadwyżkę potencjału połowowego tej grupy statków. Przychody połowowe w 2022 r. spadły aż o 81%, natomiast koszty ogółem o 53% (w tym koszty paliwa o 54% i wynagrodzeń o 57%) w rezultacie strata wygenerowana przez segment wyniosła ok. 400 tys. euro (w stosunku do 650 tys. euro w 2021 r.). Prognozowana w raporcie z 2023 r. likwidacja segmentu nie nastąpiła, do czego mogły przyczynić otrzymane w wysokości 150 tys. euro (czyli niemal 60% wielkości przychodów) subwencje (głównie tzw. rekompensaty „wojenne”).

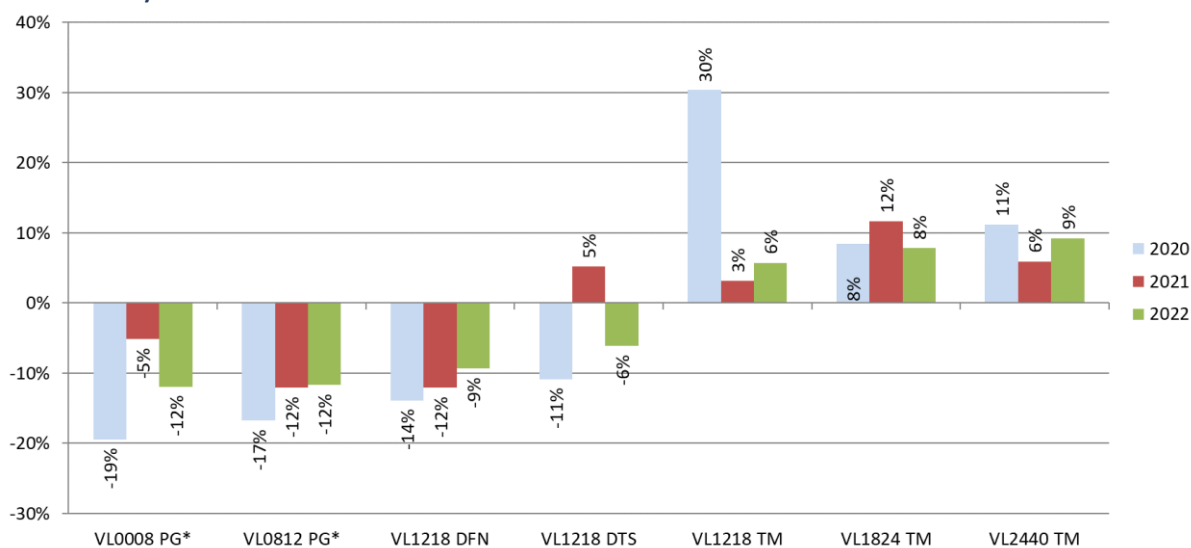
Segment **VL1218DTS** odnotował w 2021 r. wyraźną poprawę wartości wskaźnika, osiągając poziom powyżej wartości referencyjnej. W 2022 r. wskaźnik osiągnął ujemną wartość, spadając do -6,1% (poniżej poziomu referencyjnego). Interpretując sytuację ekonomiczną segmentu należy mieć na uwadze, że znajduje się on w przejściowym okresie, polegającym na przechodzeniu do połowów pelagicznych (z dotychczasowych połowów włokiem dennym). Wskazuje na to rokroczny wzrost znaczenia szprotów i śledzi w wyładunkach segmentu ogółem (patrz tabela 2). Powoduje to fluktuację liczby jednostek należących do segmentu. W 2021 r. były to 22 statki, w 2022 r. 33 statki, w 2023 r. liczba jednostek ponownie spadła do 27 statków. W 2022 r. koszty ogółem segmentu wzrosły niemal dwukrotnie przy tylko 35% wzroście wartości przychodów połowowych.

Segment **VL1218TM** jest relatywnie nowym, powstałym w 2020 r., segmentem bazującym głównie na statkach należących wcześniej do segmentu VL1218DTS. W pierwszym roku dla którego możliwa była analiza (segment przekroczył liczbę 10 jednostek) segment charakteryzował się bardzo wysoką rentownością kapitału (wskaźnik ROI 30,3%). Wysoki poziom wskaźnika wynikał z relatywnie niewielkiej wartości zainwestowanego kapitału (z uwagi na małą liczebność segmentu) oraz wysokiej zyskowności. W 2021 r. wartość wskaźnika spadła do 3,2%, pozostając ciągle na bezpiecznym poziomie. W 2022 r. wskaźnik ROI był wyższy niż w 2021 r. (5,7%) i wyższy od poziomu referencyjnego.

Do segmentu **VL1824TM** należą jednostki, dla których dominującym narzędziem połowowym są włoki pelagiczne. Statki opierają się głównie na połowach szprotów i śledzi. W 2022 r. nastąpiło pogorszenie wartości wskaźnika (7,8%), jednak pozostawał on nadal na bezpiecznym poziomie. Za niepokojące należy uznać zmniejszenie się wypracowanego zysku z 2,1 mln euro do 1,5 mln euro (-29%). Wpływ na to miał przede wszystkim wzrost kosztów ogółem (+26%) w tym głównie kosztów paliwa (+25%), przy jednocześnie nieznacznym wzroście wielkości przychodów (+8%). W ostatnich trzech latach wartość wskaźnika ROI przekraczała zlecany poziom referencyjny, co wskazuje że segment jest zrównoważony.

Ostatnim z segmentów specjalizujących się w połowach ryb pelagicznych jest segment **VL2440TM**. Od wielu lat charakteryzuje się on stabilnymi wynikami finansowymi, przekładającymi się na wysokie wartości ROI. W 2021 r. wskaźnik zwrotu z zainwestowanego kapitału wyniósł 5,9% (znacząco powyżej poziomu referencyjnego), w 2022 r. wyniósł 9,2% czyli o ponad 6 punktów procentowych więcej niż poziom bezpiecznej alternatywnej inwestycji (3,01%). Wypracowany wynik finansowy segmentu w 2022 r. (3,7 mln euro) był o ponad 50% wyższy od nadwyżki z 2021 r. (2,5 mln zł). Było to możliwe dzięki wzrostowi poziomu przychodów połowowych (+3%) oraz spadkowi kosztów ogółem, do czego przyczyniły się niższe koszty wynagrodzeń (-4%), i niższe koszty napraw i obsługi (-42%).

Rysunek 2. Zmiany wielkości wskaźnika ROI w latach 2020-2022.

5. Wskaźnik stosunku dochodu bieżącego do dochodu stanowiącego próg rentowności (CR/BER)

Wskaźnik CR/BER odnosi się do progu rentowności, który informuje o sytuacji, w której przychody zostają zrównane z kosztami stałymi i zmiennymi segmentu. BER (*Break Even Revenue*) jest to poziom przychodów, w których zostają one zrównane z całkowitymi kosztami. Natomiast CR – to wielkość bieżących przychodów statku lub segmentu. Wskaźnik CR/BER ukazuje wartościowo stopień osiągnięcia krótkoterminowej rentowności statku rybackiego. Wartość wskaźnika powyżej „1” informuje, że pokrycie przychodami jest większe lub równe kosztom stałym i zmiennym, co wskazuje na możliwości osiągnięcia zysku na działalności. Wskaźnik niższy od „1” pokazuje, że przychody działalności floty/segmentu są niewystarczające do pokrycia kosztów. Ujemna wartość wskaźnika wskazuje na deficytowość podstawowej działalności uniemożliwiająca pokrywanie kosztów stałych (koszty zmienne są wyższe od przychodów segmentu).

Badanie parametru CR/BER służy ocenie przychodowości danego segmentu oraz relacji pomiędzy przychodami a kosztami działalności ujętymi według stopnia ich zmienności. Wyznaczenie punktu pokrycia służy porównaniu z wartością uzyskanych przychodów. Korzystną ocenę otrzymują segmenty, które wykażą przynajmniej pokrycie na poziomie 100% (wartościowo 1).

Długoterminowe obniżanie się BER świadczy o polepszaniu relacji pomiędzy tymi kluczowymi parametrami ekonomicznymi (przychody/koszty zmienne/koszty stałe) i zwiększaniu potencjału osiągnięcia zysku w danym segmencie.

Tabela 6 zawiera wyliczenia wskaźnika CR/BER dla poszczególnych segmentów floty statków prowadzących połowy w 2022 r.

Tabela 6. Obliczenia wskaźnika CR/BER (przychód bieżący/przychód równoważący) – dane w tys. euro, 2022.

Wyszczególnienie	VL0010PG	VL1012PG	VL1218DFN	VL1218DTS	VL1218TM	VL1824TM	VL2440TM	Razem
Przychody ogółem (CR) w tym:	4 551	6 333	257	3 108	1 726	7 271	18 098	41 345
przychody z wyładunków	3 549	4 336	78	2 671	1 480	6 788	17 166	36 068
pozostałe przychody	265	383	28	0	103	0	494	1 274
subwencje	737	1 614	151	437	143	484	438	4 004
Koszty zmienne w tym:	4 630	6 943	387	2 732	1 256	4 052	10 917	30 919
wynagrodzenia	3 580	5 234	279	1 020	641	1 830	4 937	17 521
zużycie energii	381	770	67	1 262	476	1 045	3 893	7 894
naprawy i obsługa	326	433	23	158	48	885	1 151	3 025
inne koszty zmienne	344	505	17	293	90	292	936	2 478
Koszty stałe w tym:	466	1 165	112	464	176	1 234	2 957	6 574
koszty niezmiennicze	303	752	87	335	103	544	1 576	3 700
amortyzacja	162	414	25	129	73	690	1 381	2 874
koszt utraconych możliwości (nie wliczony)*	-349	-942	-137	-278	-86	-623	-1 332	-2 537
Przychód bez subwencji zapewniający rentowność (BER)	-2 174	-2 473	-42	-20 197	850	3 063	7 745	38 221
CR/BER	-1.75	-1.91	-2.50	-0.13	1.86	2.22	2.28	0.98

* Podobnie jak w latach wcześniejszych w przyjętej metodologii prowadzone są analizy krótkoterminowe stąd koszt alternatywny mimo jego pokazania w tabeli nie jest uwzględniany w kalkulacjach.

Objaśnienia pojęć :

Koszty stałe – koszty niezależne od wielkości połowów związane z funkcjonowaniem przedsiębiorstw połowowych.

Koszty zmienne – koszty determinowane wielkością połowów (efektów) lub nakładu poniesionego na przedsiębiorcę na połowy.

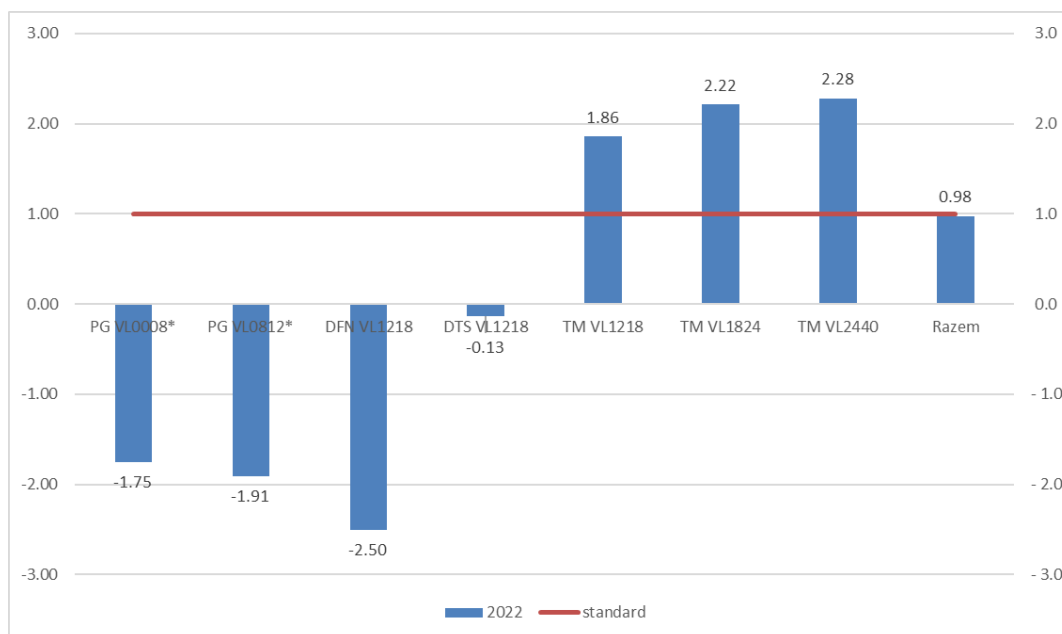
Inne koszty stałe – koszty bezpośrednio nie związane z wielkością połowów statku rybackiego (w tym opłaty portowe, usługi obce, ubezpieczenia, koszty finansowe, pozostałe).

Koszty utraconych możliwości (korzyści) - powinien być uwzględniany tylko do porównań długoterminowych. Stanowi alternatywę zastosowania kapitału w bezpiecznych waloarach.

CR – (current revenue) przychód (bieżący) ogółem.

BER – (break even revenue) przychód, przy którym następuje pokrycie kosztów całkowitych (stałych i zmiennych) i uzyskanie zysku normalnego (0).

Rysunek 3. Wartość wskaźnika CR/BER dla poszczególnych segmentów floty rybackiej w 2022 r. (w obliczeniach nie uwzględniono dotacji publicznych).

Interpretacja wyników CR/BER

Wartość wskaźnika dla bałtyckiej floty rybackiej ogółem w 2020 r. uległa pogorszeniu (0,7), w 2021 r. wskaźnik nieznacznie się poprawił (1,02), by ponownie nieznacznie spaść w 2022 r. do 0,98 - pozostając blisko poziomu referencyjnego (1).

W 2021 r. segment **VL0008PG** zanotował znaczącą poprawę wysokości wskaźnika CR/BER, jednak z uwagi na generowane przez tę grupę statków straty był on ujemny -0,20. Co wskazywało na

pozostawanie segmentu w stanie niezrównoważenia. W 2022 r. wartość wskaźnika uległa ponownie pogorszeniu i spadła do poziomu -1,75. Strata segmentu wzrosła z 0,5 mln euro do 1,3 mln euro, na co wpływ miał wzrost kosztów o 18% przy równoczesnym spadku przychodów połowowych o 3%. Wzrosły wartości praktycznie wszystkich pozycji kosztowych, w tym wynagrodzeń o 14% i pracy nieopłaconej o 21%, a także paliwa o 26% oraz napraw i obsługi o 43%. W 2022 r. segment otrzymał wsparcie w postaci subwencji w wysokości ponad 700 tys. euro (ponad dwukrotnie wyższe niż w 2021 r.) jednak nie była to wielkość pozwalająca na wyrównanie osiągniętych strat.

Wyniki ekonomiczne segmentu **VL0812PG** w 2022 r., podobnie jak rok wcześniej, pozostawały poniżej pożądanego poziomu rentowności. Osiągnięta strata (-3,4 mln euro bez subwencji) była nieco niższa niż w 2021 r. jednak znacząco wyższa od uzyskanych subwencji (1,6 mln euro). Z uwagi na ujemny wynik finansowy, wskaźnik CR/BER miał również negatywną wartość – 1,91, w porównaniu z – 2,50 w 2021 r. Nieznaczna poprawa była głównie skutkiem głębszego spadku wielkości kosztów (-6%) od spadku przychodów (-3%).

W 2021 r. pogłębił się regres przychodów operacyjnych w segmencie **VL1218DFN**, co przy relatywnie dużym spadku kosztów ogółem (lub nawet wzroście w niektórych pozycjach kosztowych), wpłynęło na wzrost straty na działalności i w konsekwencji osiągnięcia ujemnej (a tym samym poniżej wartości referencyjnej) wartości wskaźnika CR/BER (-4,71). W 2022 r. wartość wskaźnika uległa poprawie, jednak ciągle pozostawała ujemna (-2,50). Koszty ogółem segmentu w 2022 r. spadły o 53% jednak wartość przychodów połowowych aż o 83%. Wygenerowana przez segment strata była niższa niż rok wcześniej (393 tys. euro wobec 653 tys. euro). Otrzymane subwencje (151 tys. euro) pokryły ją mniej niż w połowie.

W 2021 r. wskaźnik CR/BER dla segmentu **VL1218DTS** osiągnął wartość 1,93 był więc wyższy od wartości referencyjnej co oznaczało poprawę w stosunku do wyniku tego segmentu w 2020 r. (CR/BER -0,40). Wyższa od „1” wartość wskaźnika oznaczała, że segment odzyskał możliwość pokrycia generowanych kosztów zmiennych, stałych i kapitałowych przychodami, a tym samym znajdował się w zrównoważonym stanie. Niestety osiągnięta poprawa okazała się krótkotrwała. W 2022 r. wskaźnik CR/BER spadł poniżej poziomu referencyjnego osiągając ujemną wartość -0,13. Osiągnięta przez segment strata (-525 tys. euro) była konsekwencją znacznego wzrostu kosztów (+86%) nie zrekompensowanego w wystarczającym stopniu wzrostem poziomem przychodów połowowych (+35%). Do wysokiego wzrostu kosztów ogółem przyczyniły się przede wszystkim wyższe koszty paliwa (+146%).

Nowopowstały w 2020 r. segment **VL1218TM** wypracował w 2021 r., podobnie jak rok wcześniej, pozytywną wartość (powyżej poziomu referencyjnego) wskaźnika CR/BER 1,46, w porównaniu z 5,22 w 2020 r. W 2022 r. nastąpił wzrost wskaźnika do poziomu 1,86, czyli ciągle powyżej poziomu referencyjnego. Jak wspomniano wcześniej, analizowany segment powstał z jednostek należących do segmentu VL1218DTS, co było konsekwencją coraz większego ukierunkowania tych statków na połowy ryb pelagicznych (szprot i śledź).

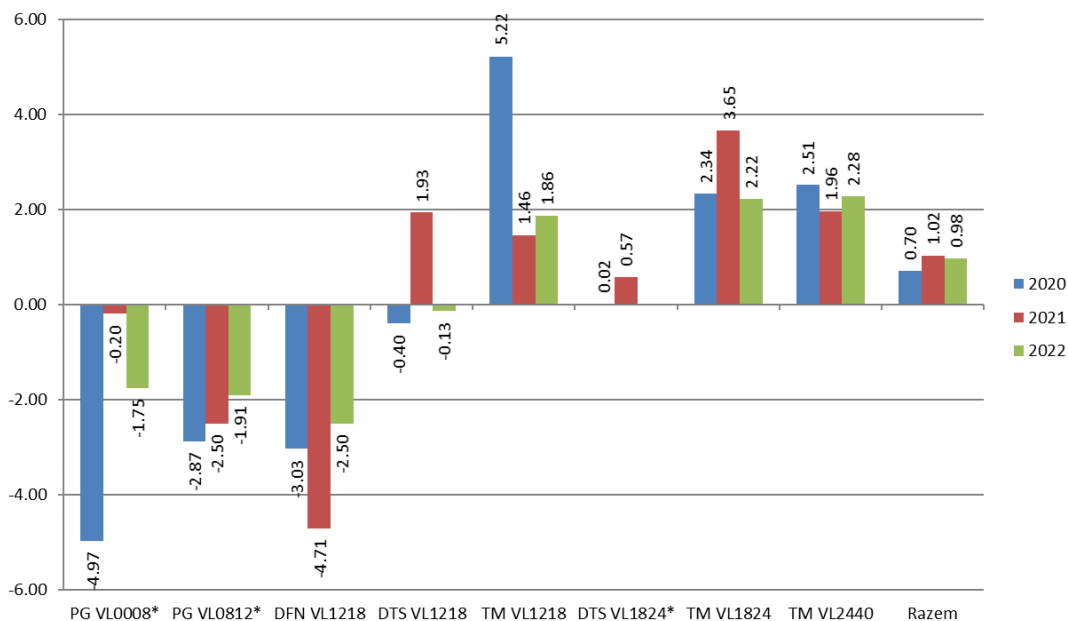
Segment **VL1824TM** kolejny rok z rzędu osiągnął pozytywne wartości wskaźnika CR/BER (powyżej „1”). W latach 2020-2022 było to odpowiednio 2,34, 3,65 oraz 2,22. Nieznaczne pogorszenie wartości wskaźnika w 2022 r. wynikało z zauważalnie wyższego wzrostu poziomu kosztów ogółem (+26%) niż wartości przychodów połowowych (+8%). Wypracowany w 2022 r. przez segment zysk wyniósł 1,5 mln euro co oznaczało spadek o 29%.

Wskaźnik pokrycia kosztów zmiennych, stałych i kapitałowych przychodami dla segmentu **VL2440TM** wyniósł w 2020 r. 2,51 (1,96 w 2021 r.), a w 2022 r. 2,28 miał więc wartość dużo wyższą

niż referencyjna, co świadczy o utrzymaniu zrównoważonego poziomu segmentu. Niezmiennie dobra kondycja ekonomiczna statków o długości 24 metrów do 40 metrów, łowiących włokami pelagicznymi, jest konsekwencją oparcia strategii połowowej na gatunkach pelagicznych, których kwoty połowowe nie ulegały tak głęboko negatywnym zmianom jak miało to miejsce w przypadku dorszy lub łososi.

Wieloletnie dane odnośnie kształtowanie się wskaźnika CR/BER przedstawiono na rysunku 4.

Rysunek 4. Wartość wskaźnika CR/BER dla poszczególnych segmentów floty rybackiej w latach 2020 – 2022.

6. Wskaźnik wykorzystania statku⁸

Dane na temat aktywności floty rybackiej prowadzącej połowy na Morzu Bałtyckim zebrano w tabeli 7.

Tabela 7. Statystyki wykorzystania poszczególnych segmentów statków w latach 2021-2023.

Rok	Segment	Liczba statków moc i pojemność			Aktualny nakład			Maksymalny teoretyczny nakład (dane z obserwacji)			WSKAŹNIK			
		liczba	kW	GT	dni	kWdni	GTdni	dni na 1 statek ¹	dni razem	kWdni	GTdni	kWdni	GTdni	
2021	VL0008 PG	324	6 161	649	27 501	532 859	56 911	233	75 492	1 435 434	151 121	37%	38%	
	VL0812 PG	326	16 889	2 257	22 774	1 190 737	148 629	227	74 002	3 833 787	512 346	31%	29%	
	VL1218 DFN	21	2 635	660	1 120	136 456	34 853	101	2 121	266 125	66 618	51%	52%	
	VL1218 DTS	22	2 778	598	1 898	242 762	53 073	149	3 278	413 958	89 153	59%	60%	
	VL1218 TM	13	1 838	392	1 082	170 668	33 600	141	1 833	259 191	55 317	66%	61%	
	VL1824 DTS	10	1 930	573	488	81 937	28 156	124	1 240	239 295	71 052	34%	40%	
	VL1824 TM	45	10 683	2 699	3 106	737 697	189 029	157	7 065	1 677 154	423 679	44%	45%	
VL2440 TM	44	18 060	7 486	4 106	1 717 509	726 418	141	6 204	2 546 525	1 055 526	67%	69%		
2021 Suma		805	60 974	15 313	62 075	4 810 626	1 270 670	213	171 235	10 671 469	2 424 811	45%	52%	
2022	VL0008 PG	326	6 238	665	27 680	536 828	57 884	236	76 936	1 472 252	156 843	36%	37%	
	VL0812 PG	318	16 434	2 180	21 887	1 126 903	142 642	166	52 788	2 728 044	361 815	41%	39%	
	VL1218 DFN	19	2 161	490	824	95 319	21 029	83	1 577	179 363	40 667	53%	52%	
	VL1218 DTS	33	4 595	1 060	2 386	339 428	78 908	143	4 719	657 085	151 589	52%	52%	
	VL1218 TM	10	1 459	325	810	126 686	25 572	128	1 280	186 752	41 640	68%	61%	
	VL1824 DTS	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	VL1824 TM	49	10 902	2 845	2 865	648 364	174 238	123	6 027	1 340 946	349 895	48%	50%	
VL2440 TM	42	17 321	7 247	3 522	1 469 988	625 573	146	6 132	2 528 866	1 058 062	58%	59%		
2022 Suma		797	59 110	14 811	59 974	4 343 516	1 125 846	188	149 459	9 093 308	2 160 510	48%	52%	
2023	VL0008 PG	328	6 363	673	27 164	504 867	54 904	283	92 824	1 800 634	190 511	28%	29%	
	VL0812 PG	309	15 857	2 096	18 194	973 938	120 116	231	71 379	3 662 967	484 182	27%	25%	
	VL1218 DFN	26	3 005	663	907	90 281	17 997	71	1 846	213 355	47 047	42%	38%	
	VL1218 DTS	27	4 068	1 012	1 771	241 865	55 473	138	3 726	561 384	139 662	43%	40%	
	VL1218 TM	14	2 035	441	1 041	166 669	32 745	133	1 862	270 655	58 666	62%	56%	
	VL1824 DTS	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	VL1824 TM	41	9 339	2 456	2 560	574 157	154 935	140	5 740	1 307 460	343 840	44%	45%	
VL2440 TM	42	17 322	7 249	3 280	1 402 021	600 383	138	5 796	2 390 436	1 000 316	59%	60%		
2023 Suma		787	57 989	14 590	54 917	3 953 799	1 036 555	142	183 173	10 206 891	2 264 225	39%	46%	

⁸ Obliczenia wskaźnika wykorzystania statku, podobnie jak w latach wcześniejszych, zostały przygotowane w oparciu o dane Centrum Monitorowania Rybołówstwa o aktywności bałtyckiej floty rybackiej znajdujące się w bazie ERS oraz analizy tych danych przeprowadzone w ramach Narodowego Programu Zbierania Danych Rybackich (NPZDR).

Dzień połowowy, podobnie jak we wcześniejszych latach, został zdefiniowany jako dowolny nieprzerwany okres 24 godzin (lub jego część), w którym statek znajduje się w danym obszarze oraz znajduje się poza portem. Dla jednostek raportujących wyniki na miesięcznych raportach połowowych był to dzień kalendarzowy. Moc silnika (kW) i pojemność statku (GT) została określona na podstawie informacji z bazy danych ERS dla danego dnia aktywności połowowej statku. Dlatego obydwie te wartości uwzględniają zmiany parametrów statku jakie miały miejsce w trakcie roku. Wyjątkiem były dane techniczne jednostek niedostępnych z bazy ERS, w ich wypadku oparto się na parametrach technicznych z rejestru statków rybackich. Ponadto, w odróżnieniu od metodologii obliczeń wskaźnika nieaktywnej floty (gdzie uwzględniono tylko statki wpisane do rejestru na dzień 31 grudnia danego roku) w obliczeniach wskaźnika wykorzystania potencjału floty uwzględniono wszystkie statki będące aktywne w trakcie roku (w tym statki, które zostały wprowadzone do wykonywania rybołówstwa komercyjnego po 1 stycznia danego roku, nawet gdy zostały wycofane z wykonywania rybołówstwa przed 31 grudnia). Zgodnie z przyjętą metodologią faktyczną maksymalną liczbę dni połowowych dla danego segmentu określono biorąc pod uwagę liczbę dni najbardziej aktywnego statku do niego należącego. Podobnie jak w latach wcześniejszych nie obliczano teoretycznej liczby dni połowowych.

Wskaźnik kWdni i GTdni w 2023 r. podobnie jak w latach wcześniejszych we wszystkich segmentach floty był niższy od wartości referencyjnej (70%), co zgodnie z wytycznymi odnośnie interpretacji wskaźników technicznych wskazuje na **potencjalny nadmiar zdolności technicznych w polskiej flocie bałtyckiej ogółem**. Po wyraźnym pogorszeniu wartości wskaźnika jaki miał miejsce w 2020 r. (związanego z zapaścią zasobów dorszy oraz wprowadzonych na szeroką skalę środków pomocowych w postaci rekompensat za tymczasowe wstrzymywanie połowów), w 2021 r. uległ on poprawie i utrzymał się na zbliżonym poziomie w 2022 r. W 2023 r. wskaźniki dla floty ogółem uległy widocznemu pogorszeniu osiągając odpowiednio dla kWdni i GTdni wartości 39% i 46%.

Najniższe (najmniej korzystne) wartości analizowanego wskaźnika osiągnęły, podobnie jak we wcześniejszych latach segmenty do których należą najmniejsze jednostki rybackie **VL0008PG** i **VL0812PG**. W obydwu grupach łodzi wskaźnik wykorzystania potencjału w 2023 r. był bardzo niski i wynosił 25-29%. Dla jednostek VL0812PG stanowiło to zauważalne pogorszenie efektywności o 14 punktów procentowych dla kWdni i GTdni.

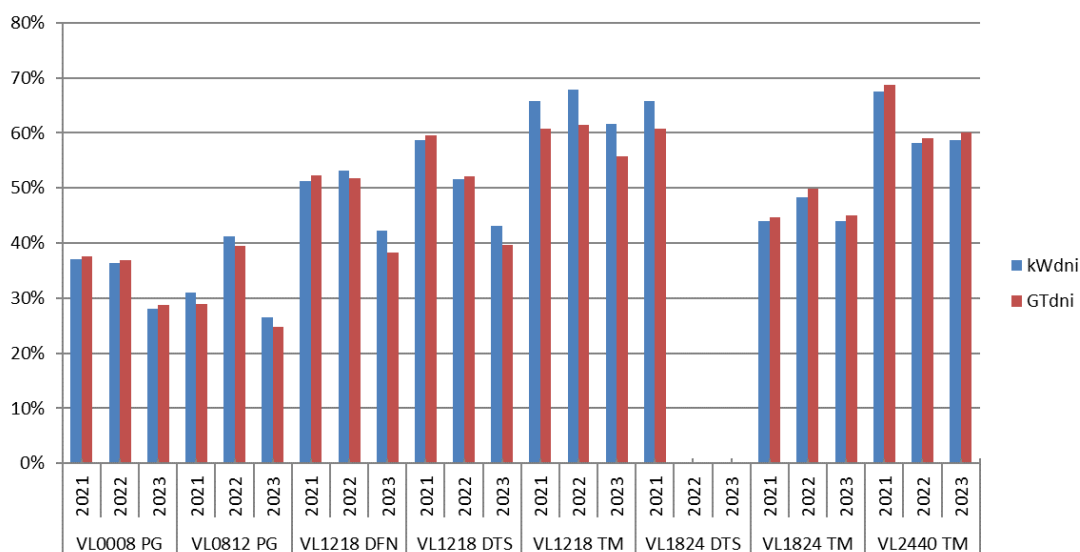
Zauważalne pogorszenie wskaźników nastąpiło również w segmencie **VL1218DFN** - odpowiednio o 11 i 14 punktów procentowych. Wartość wskaźnika pozostawała na dużo niższym od referencyjnego poziomie, wskazując na istnienie w segmencie nadmiaru zdolności technicznych.

Znaczące pogorszenie wartości wskaźników zanotował również segment **VL1218DTS**. Wskaźnik kWdni spadł do 43% (o 9 punktów procentowych), wskaźnik GTdni obniżył się o 12 punktów procentowych (do 40%). Obydwa wskaźniki pozostawały znacznie poniżej wartości referencyjnej. Nowopowstały w 2020 r. segment jednostek prowadzących połowy przy użyciu włoków pelagicznych (**VL1218TM**) osiągnął wartości wskaźników kWdni i GTdni na poziomie 62% i 56% co było wynikiem niższym od osiągniętego w 2022 r. - o 5-6 punktów procentowych dla obydwu wskaźników.

W segmencie **VL1824TM** wskaźniki kWdni i GTdni pogorszyły się o odpowiednio 4 i 5 punktów procentowych, pozostając na poziomie znacząco niższym od poziomu referencyjnego.

W segmencie **VL2440TM** wskaźniki kWdni i GTdni odnotowały nieznaczną poprawę o 1 punkt procentowy. Zanotowany wzrost efektywności nie zmienił jednak oceny tego segmentu jako jednostek wykorzystujących posiadany potencjał poniżej poziomu referencyjnego.

Rysunek 5. Wykorzystanie w latach 2021-2023 potencjału floty wyrażonego w kWdniach i GTdniach.

7. Wskaźnik nieaktywnej floty

Wskaźniki nieaktywnej floty obliczono w oparciu o dane dla wszystkich aktywnych i nieaktywnych statków bałtyckich zarejestrowanych zgodnie z rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) 2017/218 z dnia 6 lutego 2017 r. w sprawie rejestru floty rybackiej UE, w rejestrze floty rybackiej UE w dniu 31 grudnia roku sprawozdawczego. Za statki aktywne uznano te jednostki, które prowadziły działalność połowową przez co najmniej jeden dzień w roku sprawozdawczym.

Analizę danych przeprowadzono w podziale na klasy długości statków (VL - vessel length), zgodnie z metodologią zbioru danych w ramach (DCF Data Collecting Framework).

Zgodnie z wytycznymi uznaje się, że statki nieaktywne stanowią niewykorzystaną zdolność połowową i tym samym ograniczają wskaźnik efektywności technicznej oraz wykorzystania zdolności połowowej w odniesieniu do całej floty.

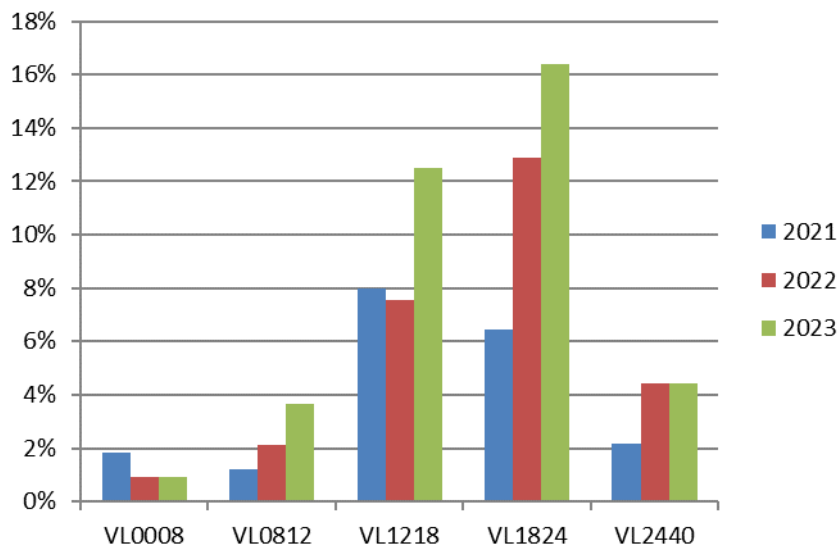
W 2023 r., kolejny rok z rzędu, wzrosła liczba jednostek nieaktywnych w polskiej flocie rybackiej, jednak ciągle pozostawała na relatywnie niewielkim poziomie (4%). Wskaźnik floty nieaktywnej był najwyższy w klasach długości 12-18 metrów oraz 18-24 metrów – odpowiednio 13% i 16%.

Tabela 8. Statystyki aktywności floty bałtyckiej w latach 2021-2023.

Rok	DCF długość	aktywne			nieaktywne			nieaktywne/ogółem		
		liczba	GT	kW	liczba	GT	kW	liczba	GT	kW
2021	VL0008	324	653	6 190	6	8	35	2%	1%	1%
	VL0812	332	2 343	17 341	4	28	182	1%	1%	1%
	VL1218	46	1 419	6 235	4	63	245	8%	4%	4%
	VL1824	58	3 315	12 954	4	216	841	6%	6%	6%
	VL2440	45	7 586	18 304	1	145	420	2%	2%	2%
2021 Suma		805	15 317	61 024	19	459	1 722	2%	3%	3%
2022	VL0008	326	667	6 272	3	4	63	1%	1%	1%
	VL0812	325	2 287	17 022	7	58	356	2%	2%	2%
	VL1218	49	1 435	6 417	4	90	370	8%	6%	5%
	VL1824	54	3 043	11 868	8	458	1 910	13%	13%	14%
	VL2440	43	7 347	17 580	2	239	619	4%	3%	3%
2022 Suma		797	14 780	59 159	24	850	3 319	3%	5%	5%
2023	VL0008	328	674	6 385	3	3	10	1%	0%	0%
	VL0812	316	2 208	16 492	12	124	724	4%	5%	4%
	VL1218	49	1 380	6 108	7	163	729	13%	11%	11%
	VL1824	51	2 971	11 310	10	472	2 150	16%	14%	16%
	VL2440	43	7 352	17 581	2	239	618	4%	3%	3%
2023 Suma		787	14 585	57 876	34	1 000	4 232	4%	6%	7%

Na poniższym wykresie przedstawiono w formie graficznej dane o wskaźniku floty nieaktywnej dla trzech ostatnich lat (2021-2023). Zgodnie z wytycznymi w normalnych warunkach można oczekiwać, że w segmencie floty powinno być co najwyżej 10% statków nieaktywnych, co mogłoby być wynikiem generalnych napraw, remontów, przebudowy lub oczekiwaną zmianą właściciela, czy przeznaczenia statku. Z kolei sytuacja, w której ponad 20% segmentu floty jest cyklicznie nieaktywne może świadczyć o nieefektywności technicznej, która może wskazywać brak równowagi. W 2023 r. w żadnej z klas długości polskiej floty nie zachodził taki warunek.

Rysunek 6. Względny udział liczby nieaktywnych jednostek w poszczególnych przedziałach długości statków w latach 2021-2023.

IX. Plan działania

Wprowadzenie

Zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1380/2013 w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa⁹ państwa członkowskie wprowadzają środki służące dostosowaniu zdolności połowowej swojej floty do swoich uprawnień do połowów, biorąc pod uwagę tendencje i w oparciu o najlepsze opinie naukowe, mając na uwadze cel polegający na osiągnięciu stabilnej i trwałej równowagi między nimi (artykuł 22.1).

W 2022 r. opracowano plan działania, w którym określono cele dostosowawcze i narzędzia służące osiągnięciu równowagi, w tym cele wymierne, specyficzne dla zidentyfikowanych segmentów floty lub stad ryb, uzasadnione, np. poprzez oszacowanie wpływu proponowanego celu, a także określono ramy czasowe realizacji tych celów (w horyzoncie 8-10 lat).

W niniejszej części opracowania przedstawiono w skrócie zdefiniowane w raporcie z 2022 r. cele i ocenę zrównoważenia wraz ze zaktualizowanymi wynikami oceny ekonomicznej i biologicznej sektora rybołówstwa za kolejny, dostępny rok.

Określenie niezrównoważonych segmentów i przyczyn braku tej równowagi na podstawie obliczonych wskaźników

W Planie działania z 2022 r. stwierdzono niezrównoważenie zdolności połowowej z dostępnymi możliwościami połowowymi w odniesieniu do wszystkich występujących w polskiej flocie bałtyckiej segmentów. Przeprowadzona w 2023 r. analiza wskaźników biologicznych, ekonomicznych i technicznych wykazała zauważalną poprawę tylko w zakresie wskaźników biologicznych. Mając na uwadze, że poprawa ta dotyczyła tylko jednego z trzech niezbędnych dla całościowej oceny lat, nie wpłynęła ona znacząco na zmianę konkluzji przedstawionych w raporcie z 2022 r. Przeprowadzona w 2024 r. analiza wskaźników biologicznych wykazała zrównoważenie we wszystkich segmentach floty. Osiągnięcie zrównoważenia było możliwe głównie dzięki zmniejszeniu śmiertelności połowowej śledzi centralnego Bałtyku.

⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1380>

Tabela 9. Stan ogólnego zrównoważenia w segmentach.

Segment	Ocena wskaźnika w 3 latach	Stopień zrównoważenia *	Przyczyna niezrównoważenia
VL0008PG	Trwała deficytowość ekonomiczna. Brak pokrycia kosztów zmiennych przychodami. Częściowa niedostępność oceny zrównoważonego odłowy. Niskie wykorzystanie potencjału floty.	niezrównoważony	Nadmierna liczba jednostek w stosunku do zasobów. Brak dorsza.
VL0812PG	Trwała deficytowość ekonomiczna. Brak pokrycia kosztów zmiennych przychodami. Niedostępność oceny zrównoważonego odłowy. Niskie wykorzystanie potencjału floty.	niezrównoważony	Nadmierna liczba jednostek w stosunku do zasobów. Brak dorsza.
VL1218DFN	Pogłębiająca się nieefektywność ekonomiczna. Brak pokrycia kosztów zmiennych przychodami. Zrównoważony odłów. Pogarszające się wykorzystanie potencjału floty.	niezrównoważony	Nadmierna liczba jednostek w stosunku do zasobów. Brak dorsza. Niskie możliwości przekwalifikowania.
VL1218DTS	Migracja części jednostek do segmentu VL1218 TM. Pogarszająca się sytuacja ekonomiczna. Zrównoważony odłów Pogarszające się wykorzystanie potencjału floty.	niezrównoważony	Nadmierna liczba jednostek w stosunku do zasobów. Brak dorsza.
VL1218TM	Nowy segment wyłoniony na podstawie danych 2020 roku z segmentu 1218 DTS. Zrównoważony odłów. Bardzo dobre wyniki ekonomiczne. Wykorzystanie potencjału floty poniżej poziomu referencyjnego.	zrównoważony/bliski zrównoważenia	Wyższa zdolność połowowa w stosunku do dostępnych kwot ryb pelagicznych.
VL1824TM	Bardzo dobra, stabilna sytuacja ekonomiczna. Zrównoważony odłów. Pogarszające się wykorzystanie potencjału floty.	zrównoważony/częściowo zrównoważony	Wyższa zdolność połowowa w stosunku do dostępnych kwot ryb pelagicznych.
VL2440TM	Bardzo dobra, stabilna sytuacja ekonomiczna. Zrównoważony odłów. Wykorzystanie potencjału floty poniżej poziomu referencyjnego.	zrównoważony/bliski zrównoważenia	Wyższa zdolność połowowa w stosunku do dostępnych kwot ryb pelagicznych.

* ocena zrównoważenia dla trzech lat, źródło: Raport flotowy, 2022 – 2024.

Określenie celów dostosowawczych i narzędzi służących osiągnięciu równowagi oraz wyraźne ramy czasowe ich wdrażania.

W 2024 r. ponownie, z uwagi na brak istotnego wpływu zaktualizowanej o kolejny rok analizy wskaźnikowej na ocenę stanu zrównoważenia polskiej floty rybackiej, nie ma uzasadnienia do zmiany określonych w dotychczasowym planie dostosowania celów dostosowawczych oraz ich horyzontu czasowego. W dokumencie z 2022 r. przyjęto trzy kierunki działań w okresie 5 lat (2023-2027):

- dostosowanie potencjału połowowego floty (redukcja liczby statków w segmentach trwale nie zrównoważonych);
- optymalizacja praw połowowych (systemu podziału TAC);
- doskonalenie narzędzi pomiaru oraz modelowania branży rybołówstwa (w zakresie biologicznym i ekonomicznym).¹⁰

W okresie 3-5 kolejnych lat założono działania stabilizacyjne i ewentualne działania dostosowawcze.

W tabeli 10 przedstawiono zaktualizowaną, o wyniki floty z 2022 r., ocenę nierównowagi ekonomicznej. Metodyka obliczeń skali nadwyżki kosztów całkowitych, uwzględniającej niezbędny 5%¹¹ zysk na jednostkę pozostała niezmienną w stosunku do raportu z 2022 r. i 2023 r. Z uwagi na zmianę klas długości dla jednostek do 12 metrów, jaka miała miejsce w 2021 r. (podział na segmenty do 8 metrów i od 8 do 12 metrów), analizę dla tych statków oparto tylko na danych z lat 2021-2022.

Przyjęta w 2022 r. metodologia zakłada, że :

- wystąpienie nadwyżki kosztów całkowitych ponad przychodami oznacza, że w badanym okresie segment wykazuje trwałą deficytowość (zwłaszcza jeśli nie są pokryte nawet koszty zmienne), wartości ujemne wskazują przestrzeń finansową do osiągnięcia jeszcze lepszych wyników;
- wartości dodatnie dla parametru „Skala nadwyżki kosztów całkowitych z uwzględnieniem niezbędnego zysku 5% na jednostkę” (tabela 10) oznaczają procentowe przekroczenia nakładów (kosztów) przeciętnej łodzi w segmencie i obrazują o ile koszt musi zostać zredukowany aby osiągnąć równowagę w znaczeniu ekonomicznym. Dodatnie wartości nadwyżek kosztów odpowiadają skali redukcji liczebności segmentu lub wartości kosztu docelowego jaką należy osiągnąć w celu zrównoważenia ekonomicznego segmentu z zyskiem równym zero;
- wartości ujemne oznaczają o ile niższe są koszty przeciętnej jednostki rybackiej operującej w segmencie w stosunku do przeciętnego, rocznego przychodu jaki może w tym segmencie uzyskać.

¹⁰ Rok 2024 jest pierwszym rokiem wdrożenia programu pogłębionych badań (badania typowych łodzi) i modelowania optymalizacyjnego działalności rybackiej (model holistyczny zarządzania flotą). Na zlecenie MRiRW Morski Instytut Rybacki uruchomił pierwszy etap badań społeczno-ekonomicznych sektora mających na celu kategoryzację jednostek rybackich operujących na Morzu Bałtyckim, budowę dla tych jednostek modeli mikroekonomicznych pozwalających na projekcję efektywności poszczególnych typów jednostek w warunkach zmiennych uwarunkowań działalności (np. limitów połowowych, cen, kosztów itd.). W drugim zakresie zlecenia (modelu holistycznego) rozpoczęto konceptualizację modelu definiując podstawowe parametry charakteryzujące zdolności połowowe floty oraz czynniki determinujące prognozy biologiczne zasobów ryb bałtyckich. Rozpoczęto prace nad przygotowaniem takich prognoz dla podstawowych stad eksploatowanych przez polską flotę na Bałtyku w perspektywie 10 lat jako punktu wyjścia dla scenariuszy optymalizacyjnych.

¹¹ Dla potrzeb określenia skali redukcji założono godziwy zysk w wysokości 5% narzutu na koszty całkowite. Uwzględnienie narzutu zysku powoduje wzrost skali redukcji. Ten współczynnik (z narzutem zysku 5%) przyjęto jako cel programu trwałego zaprzestania działalności połowowej.

Tabela 10. Skala nierównowagi ekonomicznej z perspektywy przeciętnej łodzi w poszczególnych segmentach floty rybackiej.

Parametry/ Segment	VL0008PG*	VL0812PG*	VL1218DFN	VL1218DTS	VL1218TM**	VL1824TM	VL2440TM
Zakładany przeciętny przychód połowowy [tys. Euro]	11.1	13.7	18.8	94.6	144.4	142.0	430.6
Zakładane przeciętne koszty zmienne jednostki [tys. Euro]	13.1	22.5	34.9	75.3	97.0	73.3	253.9
Zakładane przeciętne koszty całkowite jednostki [tys. Euro]	14.5	25.9	42.3	93.0	114.9	96.4	321.5
Skala nadwyżki kosztów całkowitych z uwzględnieniem niezbędnego zysku 5% [%] na jednostkę	27%	50%	58%	3%	-20%	-40%	-28%

* obliczenia na podstawie danych z lat 2021-2022, ** obliczenia na podstawie danych z lat 2020-2022.

 segmenty nierównoważone segmenty zrównoważone

W załączniku 1 i 2 przedstawiono dane odnośnie wartości połowów, kosztów zmiennych i stałych oraz liczby statków rybackich w latach 2018-2022 będące podstawą do obliczeń zawartych w tabeli 10.

Wskazanie szczegółowych celów dla segmentów floty, które są zidentyfikowane jako nierównoważone, tj. cele wymierne, specyficzne dla zidentyfikowanych segmentów floty lub stad ryb, uzasadnione, np. poprzez oszacowanie wpływu proponowanego celu.

Zgodnie z przyjętą w raporcie z 2022 r. metodyką, obliczoną w tabeli 10, skalę nadwyżki kosztów całkowitych (z uwzględnieniem 5% zysku) przełożono na oczekiwaną skalę redukcji floty rybackiej w poszczególnych segmentach statków. Końcowe wyniki obliczeń przedstawia tabela 11. Ogólna wielkość redukcji wyrażona liczbą jednostek rybackich wynosi 260 statków, w tym głównie w segmentach łodzi rybackich VL0008PG (89 jednostek) i w segmencie VL0812PG (158 jednostek).

Tabela 11. Skala redukcji liczebności floty.

Parametry/ Segment	VL0008PG*	VL0812PG*	VL1218DFN	VL1218DTS	VL1218TM	VL1824TM**	VL2440TM	Razem
Liczba aktywnych statków (w 2022 r.)	326	318	19	33	10	49	42	797
Poziom redukcji liczebności łodzi w oparciu o koszty z narzutem zysku 5%	89	158	11	1	0	0	0	260

* obliczenia na podstawie danych z lat 2021-2022, ** obliczenia na podstawie danych z lat 2020-2022.

Jak przedstawiono w poprzednich raportach, oczekiwanym efektem trwałej redukcji liczebności floty rybackiej ma być:

- wzrost przychodów na statek rybacki przy zachowaniu proporcjonalności kosztów zmiennych;
- wzrost wydajności;
- wzrost aktywności statków rybackich.

Ponadto założono pierwszeństwo w selekcji statków do redukcji dla jednostek najmniej ekonomicznie efektywnych, w tym w miarę możliwości jednostek nieaktywnych.

Poniżej przedstawiono, zaktualizowane o kolejny rok, fakty odnośnie zrównoważenia segmentów w zakresie biologicznym wpływające na skomplikowaną naturę określenia przyczyn braku równowagi biologicznej, wykazane w raportach z 2022 i 2023 r.:

- Polska flota eksploatuje zasoby Bałtyku zgodnie z kwotami połowowymi przydzielonymi w ramach UE,
- stosunki F/F_{msy} w latach 2022-2023 były wyższe od 1 tylko dla stada dorsza zachodniego Bałtyku – dla pozostałych stad te stosunki są bliskie 1 (np. szprot) lub wyraźnie niższe do 1 (śledź zachodniego Bałtyku, śledź centralnego Bałtyku, gładzica).
- w przypadku dorsza zachodniego Bałtyku połowy Polski są marginalne (ok. promila polskich połowów) i nie stanowią zagrożenia dla tego stada,
- w bieżącym roku (2024) oceniając zrównoważenie segmentów floty wg wskaźnika SHI nie uwzględniono dorsza wschodniego Bałtyku, gdyż najnowsze oceny śmiertelności połowowej stada przedstawione przez ICES i uzyskane modelami SS3 (podstawowy model analityczny do oceny dynamiki stada dorsza) i modelem stado-produkcja (SPiCT) różnią się znacząco i nie ma podstaw do wiarygodnego wyznaczenia stosunków F/F_{msy} tego stada.

Wskazanie jakie środki są uważane za skuteczne i odpowiednie dla niezrównoważonych segmentów floty, np. poprzez zilustrowanie, w jaki sposób proponowane środki osiągną określone cele i zadania.

W pierwszym planie (2022 r.) przedstawiono środki zaradcze i spodziewane rezultaty planu naprawczego w perspektywie do 2027 roku. Poniższa tabela zawiera ich podsumowanie oraz aktualizację (głównie w zakresie skali redukcji floty rybackiej):

Tabela 13. Oczekiwane środki i rezultaty planu naprawczego.

Segment	Przyczyna niezrównoważenia	Środki zaradcze/okres	Oczekiwane efekty
VL0008PG	Nadmierna liczba jednostek w stosunku do zasobów. Brak dorsza.	Redukcja floty segmentu o 89 jednostek w ciągu 5 lat. System podziału kwot TAC przyznanych Polsce zorientowany na osiągnięcie/utrzymanie zrównoważenia biologicznego. Badania typowych łodzi i modelowanie.	Rentowność sprzedaży 5%. Zmniejszenie nakładu połowowego.
VL0812PG	Nadmierna liczba jednostek w stosunku do zasobów. Brak dorsza.	Redukcja floty segmentu o 158 jednostek w ciągu 5 lat. System podziału kwot TAC przyznanych Polsce zorientowany na osiągnięcie/utrzymanie zrównoważenia biologicznego. Badania typowych łodzi i modelowanie (3-5 lat).	Rentowność sprzedaży 5%. Zmniejszenie nakładu połowowego.
VL1218DFN	Nadmierna liczba jednostek w stosunku do zasobów. Brak dorsza. Niskie możliwości przekwalifikowania.	Redukcja floty segmentu o 11 jednostek w ciągu 5 lat. System podziału kwot TAC przyznanych Polsce zorientowany na osiągnięcie/utrzymanie zrównoważenia biologicznego. Badania typowych łodzi i modelowanie (3-5 lat).	Rentowność sprzedaży 5%. Zmniejszenie nakładu połowowego.

Segment	Przyczyna nierównoważenia	Środki zaradcze/okres	Oczekiwane efekty
VL1218DTS	Nadmierna liczba jednostek w stosunku do zasobów. Brak dorsza.	Redukcja o 1 statek w ciągu 5 lat. System podziału kwot TAC przyznanych Polsce zorientowany na osiągnięcie/utrzymanie zrównoważenia biologicznego. Badania typowych łodzi i modelowanie(3-5 lat).	Rentowność sprzedaży 5%. Zmniejszenie nakładu połowowego.
VL 1218TM	Niski poziom wykorzystania technicznego statków. Zbyt niskie kwoty w stosunku do możliwości połowowych.	System podziału kwot TAC przyznanych Polsce zorientowany na osiągnięcie/utrzymanie zrównoważenia biologicznego. Badania typowych łodzi i modelowanie (3-5 lat).	Zrównoważenie biologiczne SHI<1 (średnia trzyletnia).
VL1824TM	Niski poziom wykorzystania technicznego statków. Zbyt niskie kwoty w stosunku do możliwości połowowych.	Badania typowych łodzi i modelowanie (3-5 lat). System podziału kwot TAC przyznanych Polsce zorientowany na osiągnięcie/utrzymanie zrównoważenia biologicznego.	Zrównoważenie biologiczne SHI<1 (średnia trzyletnia).
VL2440TM	Niski poziom wykorzystania technicznego statków. Zbyt niskie kwoty w stosunku do możliwości połowowych.	Badania typowych łodzi i modelowanie (3-5 lat). System podziału kwot TAC przyznanych Polsce zorientowany na osiągnięcie/utrzymanie zrównoważenia biologicznego.	Zrównoważenie biologiczne SHI<1 (średnia trzyletnia).

Określone w Planie działania środki zaradcze w odniesieniu do nierównoważonych segmentów floty rybackiej będą realizowane w ramach Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury.

Redukcja liczebności segmentów floty rybackiej będzie realizowana poprzez trwałe zaprzestanie działalności połowowej, o której mowa w art. 20 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1139 z dnia 7 lipca 2021 r. ustanawiającego Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury oraz zmieniającego rozporządzenie (UE) 2017/1004.

*Departament Rybołówstwa
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi*

Załącznik 1. Wartość połowów, koszty zmienne i koszty stałe polskiej floty bałtyckiej w podziale na segmenty w latach 2018-2022.

Parametr	Rok	VL0008PG	VL0812PG	VL1218DFN	VL1218DTS	VL1218TM	VL1824DTS	VL1824TM	VL2440TM
Wartość połowów	2018			585 130	5 879 455		4 747 906	5 269 221	21 105 272
	2019			303 862	4 938 809		4 129 595	3 622 150	19 691 484
	2020			173 267	2 493 924	1 682 268	571 332	6 435 194	17 879 613
	2021	3 643 982	4 457 549	416 849	1 982 057	1 747 702	541 357	6 287 309	16 731 072
	2022	3 549 041	4 336 247	77 612	2 671 002	1 480 171	0	6 787 633	17 166 311
Koszty zmienne	2018			501 140	3 984 939		3 233 935	2 113 881	12 756 495
	2019			565 612	3 741 741		2 453 004	1 847 372	9 656 584
	2020			486 947	2 422 817	622 412	538 703	3 240 324	9 644 915
	2021	3 874 187	7 545 949	955 388	1 434 355	1 419 799	611 596	3 407 665	11 606 560
	2022	4 630 428	6 943 017	386 935	2 732 332	1 256 078	0	4 052 459	10 917 321
Koszty stałe	2018			97 366	881 448		1 831 875	672 641	2 829 926
	2019			116 800	1 129 595		824 803	779 898	3 077 944
	2020			173 493	599 685	209 272	266 426	1 127 812	3 069 757
	2021	454 705	1 036 106	114 223	283 369	224 289	151 859	797 374	2 613 567
	2022	465 672	1 165 244	112 367	463 753	175 692	0	1 234 116	2 957 357

Załącznik 2. Liczba statków rybackich w poszczególnych segmentach w latach 2018-2022.

rok	VL0008PG	VL0812PG	VL1218DFN	VL1218DTS	VL1218TM	VL1824TM	VL2440TM
2018			10	49		32	43
2019			13	52		30	43
2020			20	34	11	44	43
2021	324	326	21	22	13	45	44
2022	326	318	19	33	10	49	42